بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمُ

دحج د مناسکو لار ښود

دقرآن مجيد او محمد صلی الله عليهِ وسلم د احاديثو په رڼاکښې

دمحترمو حاجيانو د پوهی دپاره

په پښتو ژبه ليکل شويدئ

ټولونه او ليکنه:

دحاجی عبدالغنی برېښ

خاص دالله جَلَّ جَلَالَهُ درضا لپاره

دغه کتاب دهر حاجی صاحب دپاره وړيا هديه کيږی

هيڅوک دهغه د خرڅلاو حق نلري

Greater Afghan Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group

www.myhajjguide.com

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمُ

شروع کوم په نامه د الله چې بې انتها مهربانه اوډېر رحم لرونکی دئ

سریزه:

زه وتاسي ټولو مسلمانانو خوندو او ورڼو لره دالله جَلّ جَلالهُ له درباره دپوره او قبول سوی حج هيله لرم نو ددی هدف لپاره چی ستاسی حج پوره او مکمل وی او هيڅ کمبود پکښې نه وی،او هم د الله په پاک دربار کښې دمنلو وړ وی ،نومی ددغه دحج دمناسکو دکتاب په ليکلو پيل وکړ او دالله پاک په اراده او کمک می د هغو محترمو مسلمانانو خوندو اوورڼولپاره چی دحج اراده ولری او دپښتو لوستونکی وی په ډيره ساده ژبه چی ذهن ته ډيره نژدې وی وليکی ټولی مسّلی د قرآن مجيد د ايتونو اومحمد عليهِ السلام داحاديثو په رڼا کی او دحنفی طريقې په اساس ليکل سويدی،ځکه چی دا سفر د ډيرو خلقو لپا ره په ژوند کښی يووار ممکن کيږی ځنی نيک بخته خلګ په ژوندانه کښی څوواره دا سفر کوی، خو د اولی پلا د پاره هر څوک ځنی خاصو رهنمايي ګانو ته او دحج دمناسکو زده کړی ته اړتيا لری. دالله پاک له درباره غواړم دا کتاب ستاسو سره پوره مرسته وکړی.

اود الله جَلّ جَلالهُ څه هيله مند يم دغه کتاب وعامه مسلمانانو ته ګټور او زما کوښښ دخپلی رضا سبب وګرځوی اوزما اوزمامور او پلار ته بيله شکه الله جَلّ جَلالهُ اوريدونکی او قبلونکی او د . او هم ټولو مسلمانانو ته يی درحمت او مغفرت سبب وګرځوی. آمين يا رب العالمين ستر واک خاوند دی.

اَلحمدُ لِله وَحْدَهُ لا شَرِيْکَ لَهُ وَالصَّلاةُ وَالسَّلامُ عَلى مُحَمَّدٍ رَسُولُ الله مَنْ لا نبيَ بَعْدَهُ

ژباړه: جملهٍ ثنا او صفت دی د واحد او بی شريکه خدای لپاره ، درود او سلام پر محمد رسول الله چی نسته بل نبی تر ده وروسته

سوال:حج څه وخت دمحمد علیهِ السلام پر امت فرض شویدئ ؟

جواب:د هجرت پر نهم کال ددغه مبارک آیت په نازلیدو سره پر مسلمانانو حج فرض شو

دقرآن مجید دآل عمران سورت په(۹۷) آیت کښی الله پاک داسی امر کړیدئ

وِللهِ عَلیَ النَّاسِ حَجَّ الْبَیْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ اِلَیْهِ سَبِیْلا ومن کَفَرَ فان الله غنِیٌ عَنِ الْعَالَمِیْن ()

ژباړه: دالله له جانبه پر هغه خلګو دبیت الله شریفی حج فرض دی چی مالی او بدنی توان دتلو راتلو وهغی ته ولری-اوکه چا سر غړونه وکړه نو الله وبندګانو (عالمیانو)ته اړ(احتیاج) ندی.

سوال:دحج او عمری دپاره وختونه تعین دی که یا؟

جواب :الله جل جلا لهُ دالبقری سورت په(۱۹۷)آیت کی فرما یلی دی

اَلْحَجُّ اَشْهُرٌ مَّعْلُوْمَات ط

ژباړه:دحج میا شتی معلومیدی(د شوال یا کچنی اختر داولی ورځی د سپیدو څه نیولی بیا د ذالحجی یا لوی اخترد لسمی ورځی تر سپیدو پوری) دحج دپاره احرام تړل کیږی او ددغه مودې څه د باندی دحج دپاره احرام نه تړل کیږی بلکی دعمری دپاره دکال په اوږدو کی هر وخت د حج دمخه او دحج وروسته دعمری دپاره احرام تړل کیدای سی،مګر افضل وخت دعمرې دپاره د روژې میاشت ده

حضرت رسول اکرم صلی اله علیهِ وسلم فر مایلی چا چی دروژی په میاشت کی عمره وکړه دومره ثواب به وګټی لکه زما سره چی یی یو ځای حج ادا کړی وی.

سوال:په حج کښی باید د ځښی نه اجتناب وشی.

جواب:دلوړ ذکر سوی آیت ادامه ،الله پاک فرمایی-

فَمَنْ فرَضَ فِیْهِنَّ الْحَجَّ فلا رَفَثَ وَلا فُسُوقَ وَلا جِدَالَ فِی الْحَجْ ط

ژباړه:چا چی حج پر ځان(داحرام او نیت په تړلو) لازم(فرض)کړ نو به دجماع - دجګړې

اوبل هر نا روا څه ځان لری ساتې ،پدی هکله به وروسته پوره معلومات وړاندی شی.

دلوړآیات ادامه:

وَمَا تَفْعَلُوْ منْ خَیْرِ یَعْلَمْهُ الله ط

ژباړه: هر نیک عمل چی کوی الله پاک په هغه پوه(اګاه) دئ.

دلته یو څه ډیره توضیح لازمه ګڼم:

الله پاک وتاته د هر نیک عمل په بدل کی څو برابره ثواب درکوی او ستا هر نیک عمل د الله پاک په نزد

محفوظ او دهغه عوض به حتماً وتاته درکوی لکه چی الله جل جلا لهُ د سورت مزمل شریف په(۲۰)آیات کښی داسی فرمایلی دی

وَمَا تُقَدِّمُوالِاَ نْفُسِکُمْ مِنْ خَیْرٍ تَجِدُوہُ عِنْدَ اللہِ ھُوَخَیْرًاوَّاَعْظَمَ اَجْرًا ط وَّاَسْتَغْفِرُوااللہ ط اِنَّ اللہَ غَفُورُ رَحِیْمُ (۲۰)

ژباړه:هر هغه څه چه وړاندی لیږئ تاسی د پاره دځانو خپل (خیر او نیکۍ)نو بیا به مومی هغه په نزد د الله(دغه پخوا لیږل سوی حسنات)او ډیرلوی دی دهغه اجر او ثواب، او بخښنه

وغواړئ له الله څه بیشکه الله دی بښه مغفرت کونکی(دخطایاؤ)او ډیر درحم خاوند دی(په انعام د اجر او ثواب)سره.

ځکه چه هرلمونځ په حرم شریف کښی د مکې معظمې یو په سل زره(۱۰۰۰۰۰)واره دعادی دکوردلمانځه په نسبت ثواب لری که هغه بیا په جماعت هم وی نو ۲۷ چنده نورعلاوه کیږی(۲۷۰۰۰۰۰)چنده کیږی نو همدا رنګه هر نیک عمل په حرم شریف کښی دومره ثواب لری، مثلاً لمونځ-روژه که فرضی وی که نفلی که واجب وی که سنت—تلاوت دقرآن غظیم الشان—او هر ذکر د الله پاک-درود پر محمدصلی الهُ علیهِ وسلم او دمسلمانانو سره مرسته په عمل اوګفتار-تبلیغ داحکامو دحج او دین او داهل علم سره صحبت او پوهه ترلاسه کول دحج د مناسکو په هکله او په حرم شریف کښی ډیر وخت تیرول په ذکر تلاوت طواف دکعبې شریفی او کعبې شریفی ته په ولاړی کتل په محبت لکه مین چه خپلی معشوقی ته ګوری ،نو نیک بخته حاجی عجبه فرصت پلاس درغلی دی د وخت څه اعظمی استفاده وکړه او په بیهوده خبرو یی مه للاسه باسه اوګټی ترلاسه کړه چه پر لاری ځی د حاجیانو له لاری ډبری یا نور اذیت کونکی شیان ګوښه کوه مه تر تیریږه که چا رهنمایی ته ضرورت درلودی اوته بلد وی ځان مه سپموه د حاجیانو سره ترتوانه مرسته کوه ،فکر دی ونیسه په حرم شریف کښی هغومره چه نیک عمل ثواب لری هغومره ناوړه عمل تربل هر ځای ډیره ګناه لری باید په کردار او عمل کښی—په ژبه اوخبرو کښی-په فکر او تصورکښی ځان وساتې په هر حال کی درواغ ویل ښکنځل کول-او غیبت کول دا هغه اعمال دی چه دچا حج نقصان من کوی ډیر احتیاط پکار دی خدای پاک د سورت الحج په(۲۵)آیات کښ داسی فرمایی

وَ مَنْ یُرِدْ فِیْہِ بِاِ لْحَادٍ بِظُلْمٍ نُذِقْہُ مِنْ عَذَابٍ اَلِیْمٍ(۲۵)

ژباړه:هر چا چه ارا ده وکړه(پدغه مسجدالحرام)کښی دبی لاری په ظلم سره نو وبه څکو موږ په هغه دردناکه عذاب.

سوال:په حج کی فقرکول(سوال)څرنګه دی

جواب:د البقرې د سورت د (۱۹۷)آیات په وروستی برخه کښی الله پاک فرمایی.

وَتَزَوَّدُ فَاِنَّ خَیْرُالزَّادِ التَّقْوٰی وَتَّقُوْنِ یَااُ لِی الاَ لْبَا بِ ()

ژباړه:- توښه دځانه سره واخلی ښه دتوښودځان ساتل دسوال کولو نه او له ما نه وویریږئ ای خاوندانو دعقل. چه هلته سوال کولو او فقرته اړ نشی چه دا عمل د خدای پاک خاصتاً دحج په وخت کښی نه خوښیږی دامطلب دسورة العمرا د۹۷ آیت په سر کښی ذکر شول چه تر څو تاسي مالی توان ونلرئ حج در باندی فرض ندی نوحج ته دفقراوسوال د پاره مه ځه چه باعث د ازار او تکلیف دنورو حاجیانو ونه ګرځي نور آیتونه دحج داحکامو په مورد کښی دالبقرې د مبارک سورت د(۱۹۲)آیت څه نیولې بیا تر(۲۰۳) آیات پوری ادامه لری مراجعه وکړئ.

ځو آیتونه د الحج دمبارک سورت څه دلته دیادولو وړ ګڼم،

وَاِذَابَوَأنَا لِاِبْرَاهِیْمَ مَکَاَنَاَلْبَیْتِ (الحج آیت ۲۶)

ژباړه:یادکړه اِی محمده هغه وخت چه ښکاره مو کړابرهیم ته ځای دبیتی(مکی شریفی)

روایت دی چه دمکی شریفی ځای لا له پخوا متبرک ؤ نو دډیری مودی(دنوحَ علیهِ سلام دطوفان را پدیخوا هغه نا معلومه شوی وُ- دخدای تعالی له جانبه وحضرت ابرا هیم علیهِ سلام

ته امر وسو چه بیت الله ودانه کړه او دهغه معظم مقام نښې وروښودل شوې-حضرت ابراهیم

علیهِ سلام دخپل زوی حضرت اسما عیل علیهِ سلام په ملګرتیا دکعبې خونه ودانه کړه ،حق تعالی وحضرت ابراهیم علیهِ السلام ته امر وکړ چه

وَاَذِّنْ فِیْ النَّاسِ بِا لْحَجِّ (الحج۲۷آیت)

ژباړه:اوږغ وکړه (ای ابراهیم)په خلګو کښې دحج(دادا کولو)دپاره.

توضیح:کله چه کعبه شریفه ودانه سوه نو حضرت ابراهیم علیهِ سلام دالله پاک په امر دعرفات دغره پر سر ودریدی او داسی غږ یی وکړ(اِی خلګو الله پاک پر تاسی حج فرض کړی وحج ته راسی)نو حق تعالی دغه ږغ دټولو خلګو داروحانو وغوږو ته ورساوه نو دهرچا دپاره چه حج مقدر وُ ودغه غږ ته یی لَبّیْک ووایه، دا هغه پټی د شوق سکروټی دی چه په زرها وُ پلی او سپاره دحج کولو زحمت پر سر اخلی او د بیت الله شریفی په لیدلو خپلی سترګی رڼوی- دا ګواکی دهغې دوعا دمقبولیت اثر دی چه حضرت ابراهیم علیهِ سلام کړیده، هغه وخت چه یی شیر خوره حضرت اسماعیل علیهِ سلام او دهغه مور بی بی ها جره

په وچ او بی اوبو اوډبرینه مځکه کښې لیری دهرډول ابادی نه پریښول ،داسی دوعا یی وکړه-

فَا جْعَلْ اَف ئِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِیْ اِلَیْهِمْ (سورت ابراهیم آیت ۳۷)

ژباړه:وګرځوې زړونه دځنی خلګو مایل په مینه چه راسی دویته.

«دوهمه برخه دحج احکام»

سوال:څوک چه د حج اراده وکړی څشی ړومبی لازم دئ ؟

جواب:۱:- دحج دپاره حلالی پیسې اوحلاله نفقه لازمی کاردی په حرامو پیسو لکه د غلا-درشوت–دیتیم په پیسو یا په معامله اوتجارت کښی په ظلم او درواغو دنورو حق خوړلی وی پدغه ډول پیسو او نفقه حج کول څه مفاد نلری–چه حلالی پیسی برابری سوی

۲:بیا به نو د عمرې او حج په مناسکو ښه ځان خبر کړې او پوهه به تر لاسه کړې دغه دمناسکو کتاب ځوواره ولولې اودځان ملګری یی کړه هر وخت ورته مراجعه کوه.

۳:چه دکوره دحج په نیت وزې په بسم الله بیا به دری واره الله اکبر ووایی

۴:کله چه په موټر یا الوتکه کښی کیناستې دا دوعا به ووایی(سبحان الذی سخرَلنا هاذا وما کنالهُ مقرنین وانا اِلی ربنا لمنقلبون—بیا به نو دا دوعا ووایی الهی زه له تا نه پدې سفرکی دنیکی اوتقوا او دداسی عمل چه ته په خوښیږی غوښتنه کوم الهی دا سفر راته اسانه اوپخیر یی انجامکړی الهی ته دسفر تر ټولو ښه ملګری یی آمین.

سوال:دحج فرض څودی ؟

جواب:حج د اسلام پنځم رکن دی او دری فرضونه لری.

۱: احرام تړل دحج دپاره.

۲: د ذالحجی(دلوی اختر دمیاشتی)پرنهمه په عرفات کښی حضور.

۳:دبیت الله شریفی طواف.

لمړی فرض احرام:-

د نارینه دپاره عبارت د دوو ټوټو تکر څه دئ چه حاجی صاحبان یی دمیقات یا دهغه څه دمخه داسی اغوندی چه یوه ټوټه یی لنګ او بله ټوټه

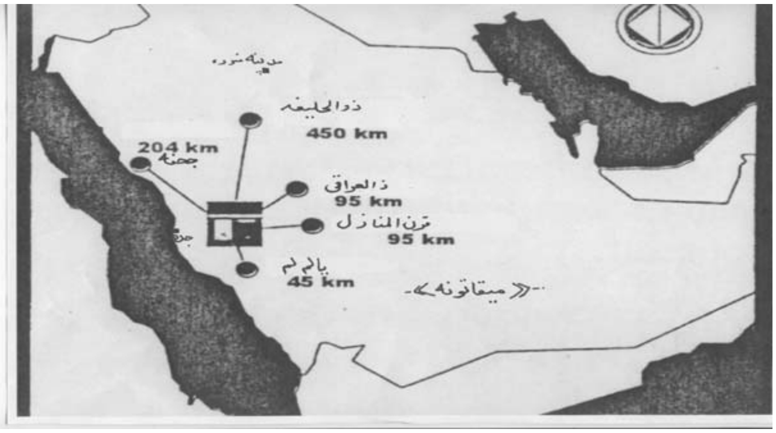

یی څادر یا پټو غوندی پر ځان راپیچل کیږی په احرام کښی باید سر او دپښو بجلکی پټی نوی ،دنارینه دپاره افضله داده چه د سپین ټکره څه احرام برابرکړی ولی په رنګه ټکر کښی هم صحیح دئ ، مهمه خبره داده چه په احرام کښی به هیڅ بخی نه وی وهل سوی یعنی ګنډل سوی به نوی او د احرام غوټه

کول هم ندی روا ،مګر قلفی ستنی استعماله ولای سې او همدا رنګه ګلمیخی غوندی غوټی چه بیله ګنډلو ټنګیږی په لنګ او پټو پوری مما نعت نلری او چرمی یا پلا ستیکی کمر بند چه په ګل میخیو ټنګ سوی وی نه (په ګنډلو) هم مما نعت نلری کوښښ به کوې چه دیو عالم او پوهه سړی سره که با تجربه وی لا ښه ملګری سې او د احرام تړل او ځنی احکام ور څه زده کړې د احرام تړل یو د حج د فرضیاتو دی که و نه تړل سی حج صحت نلری.

چه احرام دی وتاړه لمړی نیت د زړه او په ژبه داسی چه (احرام می تړلی د فرضی حج د اسلام، یا د عمری د پاره)نو به نارینه په لوړ اواز او ښځی په کرار اواز تلبیه ووایی تلبیه داسی ده

(لَبَّیْکَ اَلّٰاهُمَّ لَبَّیْکَ--لَبَّیْکَ لا شَرِیْکَ لَکَ لَبَّیْکَ - اِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ —لَکَ وَالْمُلْکَ -لا شَرِیْکَ لَکَ)

ژباړه:په خدمت در ته حاضریم اِلهی په خدمت در ته حاضریم—په خدمت در ته حاضریم هیڅ شریک نسته تا لره په خدمت در ته حاضریم—جمله ثنا او صفت ښی ګڼی او برکت دئ تا لره پاچایی ده تا لره—هیڅ شریک نسته تا لره.

دغه به نارینه په لوړ اواز وایی تر څو هر څوک یی واوری هرشی چه دا ستا اواز واوری په ورځ د حشر به شاهدی اداکوی چه دغه انسان لبیک ویلی دئ ،مګر ښځی به یی په زړه کی وایی نه په لوړ اواز که د چا دغه لبیک نه زده کیدل نو هرذکر چه یی زده وی و دی وایی مثلاً قل هو الله- کلمه شریفه هر آیت چه یی زده وی صحت لری یا دی د کتاب له رویه ووایی.مهم نیت دئ نیت باید ډیر خلص وی مثلاً احرام می تړلی د عمرې یا احرام می تړلی د فرضی حج د اسلام، او لبیکَ د هر حاجی سره چه ملګری سوی اول به دری واره تلبیه و وایی او چه پر لوړه خیژې یا کښته کیږې هم به تلبیه دری دری واره په لوړ اواز وایی

د ښځو د پاره احرام هغه روز مره عادی جامی دی او د احرام ټکری به پر سره وی مګر مخ به نه پټوی که پر مخ ټکری یا جالی را ځوړنده وی په مخ پوری به یی نه مښلوی څه به د مخه لری وی، ښځی جراپی او عادی بوټونه اغو ستلا یسی.

د نیت د پاره به وروسته مفصل معلومات وړاندی شی.

او س نو چه نیت و سو او لبیک وویل سو نو به دوه رکعته سنت لمونځ ادا کړې په اول رکعت کښی به تر سورت فاتحې (الحمد الله)وروسته د ایُها الکافرون سورت ووایی او په دوهم رکعت کښی به سورت اخلاص(قل هو الله) ووایی سنت دی.دا دی هم باید پیاد وی چه د احرام تر تړلو د مخه که امکان ولری غسل کول یا او دس(وضو)کول سنت دئ چه په هغه به دی سنت لمونځ هم ادا کړې، که او به نوی نو تیمم هم صحیح دئ

که څه هم نن ورځ الحمد الله د سعودی دولت له خوا یا د نورو خیر اندیشه خلګو لخوا په هر میقات(هغه ځای چه د هغه ځایه احرام تړل کیږی)کښی د اود اسه تازه کولو پو ره امکانات موجود دی او څه مشکل نه لیدل کیږی ،مسًله داده چه که څوک نا پاکه وی مثلا ښځه په عادت کښی وه یا په نفاس کښی وه او حتی که سړی جنوب هم وی احرام یی صحیح دی.شرط دادی چه تر میقات به بی احرامه نه راتیریږی که نه نو دم(پسه)د ربا ندی لا زمیږی آو که بیرته میقات ته وګرځیدی او احرا م دی وتاړه نو د د م څه بیرته خلاصیږې

سوال: احرام څه مانا :

جو اب:احرام د(حرام) په مانا دی یعنی ځنی اعمال چه په عادی ژوند کښی روا اعمال دی مګر د احرام په حال کښی پر سړی حرام وی نو هغه څوک چه احرام بنده وی هغه ته محرم ویل کیږی نو هر محرم مکلف دی چه دلاندی اعمالو څه ډډه وکړی:

-جماع (دمیړه او ښځې شهوانی یو ځای کیده)منع دی

-ګنډلی جامې به نه اغوندې، رخچینه(خولۍ) نیکر او جراپې نا رینه نسی اغوستلای

-دنوکانو او وریښتانو اخستل منع دی،ددی دپاره چه و دغه عمل ته اړ نسی باید داحرام تړلو دمخه خپل اضافی وریښتان ،لکه تربغل لاندی وریښتان ،فرض او سنت وخریل شی او نوکان واخستل شی.

-دداسی عمل څخه چه دوریښتانو دتوید و باعث کیږی مثلاً د سر ګرول په زوره زوره یا ږمنځه ول دسر اوږیری دغسل او اوداسه په وخت کی دځان مښلو څه چه دخیرو او وریښتانو د تویدو باعث کیږی باید ډډه وسی.

-خوشبویی او عطروهل منع دی حتی ځان به په خوشبویه صابون نه منځې

-دهرډول ژوندی شی وژل یا ازاره ول منع دی په استثنا دمضرو حشرو یا درنده حیوان چه دانسان ژوند ته خطر پیښوی لکه مار-لړم-زمری او داسی نور چه دهغو په وژلو کم شی نه لازمیږی

- که بل غیر محرم ښکار کاوه یا یې کم حیوان واژه محرم به مرسته نه ور سره کوی کو ښښ باید وسی چه هیڅ ساکښ ته دازار باعث نسې

-درخته یا ددرختی ښاخ حتی یو بلګ ددرختی او واښه نسې پریکولای.

-دغاښو کریم چه خوشبویی ولری نسی استعماله ولای مګر مسواک یا خالی برس استعماله ولایسی

-جنګ یا شخړه که لفظی وی یا عملی باید ونسی.

- محرم سړی به نکاح نه کوی او نه به څوک چا ته په نکاح ورکوی او نه به کومه ښځه دځان یا دبل دپاره غواړی.

ددغه اعمالو مرتکب ددم په ورکولو مکلف کیږی یعنی پسه به حلا لوی داحرام حالت هغه مقام دی چه انسان دمادی والی سره سره که خوراک څښاک ځنی وباسو د ملایکی سره په یوه ردیف کښی راولی چه نفقه هم حلاله وی نو پدی حالت کښی الله جل جلالهُ ددغه خپل بنده هیڅ روا غوښتنه نه رده وی باور ولره.

دوهم فرض عرفات:-

عرفات دمعرفت یا پیژندنی په معنی دی ، روایت دی هغه وخت چه آدم علیهِ السلام او بی بی هوا دجنته څه مځکی ته را کښته سول نو په مختلفو ځایو کښی ودریدل دڅه وخت دپاره سره ورک وه څو چه په عرفات کښی یی سره پیدا کړه او توبه یی قبوله سوه هر مسلمان چه دذیالحجی (لوی اختر) دمیاشتی پر نهمه احرام بنده خپل ځان ودغه محل ته ورسوی هغه به په خپل مقصد رسیږی او د الله جلَ جلالهُ له جانبه به یی توبه قبلیږی او مغفرت به یی په برخه کیږی. دعرفات غنډۍ هغه کچنی ډبرینه غنډی ده چه حضرت ابراهیم علیهِ السلام دالله پاک په امر دهغه پر سر ودریدۍ او غږیی وکړ د خد ای پاک بنده ګان یی دبیت الله شریفی وحج ته راوبلل.چه پر هغه مبارک ځای اوس یو سپین څلی ولاړ دی.

دذوالحجی یا لوی اختر دمیاشتی پر نهمه پرهر حاجی فرض دی چه دغرمی له زواله وروسته بیا د مازدیګر تر لمر لویدو پوری هلته حاضر وی ، مسئله داده چه که په سبب د سببو هلته حاضر نسو حج یی نه صحیح کیږی با ید بل کال یی دسره را وګرځوې، پر عرفات حضو ر پدغه موده کښی (دزواله وروسته بیا ترلمر لویدو پوری) ولو یوه دقیقه هم وی په هر حالت کښی یعنی په ویښه، په خوب کی،په بی سدی کښی

يعنى كوما كښى، په پا كى كښى يا نا پاكى كښى، په او دا سه يا بى او دا سه په هر حالت چه حاضر سوې حج دى صحيح كيږى ،خو هر څومره چه ډير وخت په عرفات كښى تير كړى غوره دى د زواله دمخه عرفات ته حا ضريدل ښه كاردى خو اصل وخت هم هغه دزوال وروسته شروع كيږى. پر دغه مقام يا مشعرالعظيم به هر مسلمان چه دحج كولو موقع پلاس ورغلې ده دزړه توبه باسى پر خپلو تيرو ناوړه اعمالو ،مؤمنه حاجى حق تعالى په رشتيا او دزړه په توبه راضى كيږى او خوشحاليږى او پر دغه مقام دى الله جل جلا لهُ توبه قبلوى او روا غوښتنه چه دپاك الله له درباره وكړې دركول كيږى ،دغه مقام درحمت دئ او درحمت دروازې دصادقه حاجيانو پر مخ خلاصى وى ددغه ځايه څخه بايد پوره برخه واخلې دغه ورځ او دغه ځاى دعفوى اورحمت دغوښتلو ځاى دى ِا مؤمنه مه غا فله كيږه ،دعرفات دعونډئ په لمن كى غښى

ډبرى دى چه هلته سرور كا ءنات محمد عليهِ السلام دعرفات په ورځ دريدلى دى او دخپل ټول امت دپاره يى د الله جل جلا لهُ څه عفو اوبخښنه غوښتيده دهغه مبارك ټولى دوعا وى دحق تعالى په دربار كښى مقبولى وې، الله مودى په ورځكى دحشر دده په امتيانو كى دقبرو څه را وپاڅه وى آمين يا ربالعا لمين

محترمه حاجى صاحب اومحترمى حجانى داول مازديگر پر مهال ځان ددغه غنډى لمنى ته ورسوه هغه ځاى چه زموږپيشوا محمد صلى اللهُ عليهِ وسلم هلته دوعا كړيده پر هغه ځاى زرغونه يا پسته يى رنگه خيمه وهى دلته به ځان ورسوې او لكه نوى پيدا سوى مؤمن

دهغه ځايه را وگرځې ،دعرفات علامې دسعودى دولت له خوا هر ځاى لگيدلى دى ،دعرفات دمسجد دمحراب دخوا نيمايى په عرفات كښى شامله نده. ،مؤمنه حاجى صاحب دغه ورځ به ټوله په دوعا او ذكر تيره وې چه بيا دا موقع دنيك بختا نو په لاس ورځى ،مؤمنه دالله پاك د رحمت دسترخوان غوړيدلى دئ خپل قسمت دى ځنى واخله غافله مه اوسه په خوشى خبرو او مجلس دا ورځ مه تيره وه ډيروالى دوخت دتيريدو په عرفات كښى غوره كاردى ،ترلمر لويدو وروسته به دمزدلفې شريفى ولور ته حركت وكړې دماښام لمونځ به دلته نه كوى ،په عرفات كښى ځنى اعمال واجب او ځنى سنت دى په راتلونكى كښى به واضح شى په عرفات كښى به په ژړا او زارى دخداى په حضوركى توبه كاږې ،ځانته مور اوپلارته او ټولو دوستانو اشنايانو او هغه چاته چه ستا څه يى ددوعا غوښتنه كړيده دوعاوى وكړې ټولو مسلمانانو ته مړو او ژوندو ته داخرت او په ژوند كى دكاميابې اومغفرت دوعا گانى وكړې فكر دى اوسه چه پدغه مقام كښى ددنيا دپاره غوښتنه ونكړې هغه پخپله چه خداى ستا دپاره مقدره كړيده در رسيږى(يعنى دپيسو او مال خواست ټيټ خواست دئ) الله پاك پدى مورد كښى فرما يى

وَمَنْ اَرَادَالْاَ خِرَ ةَ وَ سَعى لَهَا سَعْيَهَا وَ هُوَ مُؤمِنُ ُ فَاُو لآءِكَ كَانَ سَعْيَهُمْ مَّشْكُوْراً (١٩)(سورت اسراء)

ژباړه: هر څوك چه غواړى آخرت(جنت) او سعى كوى دهغه دپاره سعى لا يقه(په طا عت د الله)حال دا چه دى (خالص)مؤمن هم وى نو ددغه كسانو سعى ده مقبوله (په نزد دالله)

او سنو چه دعرفات دورځى لمر ولويدئ دما ښام لمونځ مه كوه د مزدلفې شريفى وخوا ته حركت وكړه دعرفات او مزدلفې شرفى تر منځ فاصله فقط څلور ما يله ده نو كه وكولاى سى پياده دا فاصله طى كړى ډير خلگ پياده ځى ديو ى ډلى سره ځان مل كړه نن سبا په بسونو كى خلگ ځى بسونه دتعداد په لحاظ دومره دى چه ټوله لار ترافيك جاموى او دغه څلور ميله لار په اته ساعته كى وهى چه هم دسړى پښى پړسيږى دډيرى ناستى له كبله په بس كښى او هم دسړى لمونځونه پر مو قع او ترتيب مشكل كيږى نو دپلى تگ څه مه ويريږه هم ثواب لرى هم ټوله منا سك په ښه صورت اجرا كيږى خو ښه دى خپله خپل توان ته گوره او هم به په عرفات كښى دحركت په وخت ځان سپك كړى او ا ودس به نوى كړې ځكه چه په عرفات كښى تشنابونه ډيردى او په مزدلفه شريفه كښى تشنابونه نسته نو به داحتياط دپاره يو بوتل اوبه دځانه سره چه ستا اودس په تازه سى ولرې نو كه هلته ديو ملگرى سره كمك وكړى څه وخت چه دى اودس تازه كوى ته اوبه ور وا چوې او بيادى دي تاته اوبه درواچوى ښه كاردى هم ثواب لرى او هم به مو اوبه سپمولى وى ،هلته چه ورسيدلاست نو به د ماخوستن او ماښام لمونځونه يو ځاى داسى

ادا کړئ:یو اذان به وکړئ بیا به نو دری رکعته دماښام لمونځ په جماعت وکړئ ، په نیت کښی به قضایی نه وایی فقط دری رکعته دما ښام فرض لمونځ پدی حاضر وخت بیابه نو دوه رکعته سفر یانه دماخوستن لمونځ په جماعت ادا کړئ یعنی یو اذان او دوه اقا مته وروسته به اول دوه رکعته دماښام سنت بیا به دوه رکعته دما خوستن سنت او بیا دری رکعته وتر ادا کړئ یوه کچنی خلته دډبرو دټوله ولو دپاره دځانه سره ولره چه شیطانان په وولې داختر داولی ورځی لپاره اوه ډبری پکار دی چه یوا زی لوی شیطان(جمرة العقبه) هغه چه دمکې شریفی وخواته اخری شیطان دی په ویشتل کیږی او داختر په دوهمه او دریمه اوڅلرمه ورځ دری سره شیطانان ویشتل کیږی هر شیطان په اوو ډبرو ویشتل کیږی یعنی (۲۱)(۲۱)(۲۱) یعنی ټوله ډبری کیږی (۷۰) ډبری د احتیاط دپاره یو څه ډیری در سره واخلی ﺌه ویل کیږی یوه ډبره غلطه سی نوعوضی ډبره یی باید ولرې ،شیطانان درې دی په دوهمه ورځ شروع دکچنی شیطان څه بیا میانه شیطان او په اخر کښی لوی شیطان ویشتل کیږی، څه سردی په له ګرځوم حاجی صاحب محترمه چه ډبری ټولی شوې،نوبه ځان دمشعرالحرام وکچنی غره ته ورسوې دمشعرالحرام غر چه دعرفات له خوا راځې دچپه لاس وخوا ته چه دا لوی غر ګورې ددغه غره په اخره کی کچنی غردی ددی غره پر سر یو کچنی تعمیر واقع دئ ددغه غره لاندی به تم سې که دی دځانه سره یوه مصلی درلوده لا ښه استراحت به پر وکړې اوهم لمونځونه ترڅو سپیدې وچوی په مزدلفه کی دا وخت توپونه وشتل کیږی نو اصل واجب وخت ددغه توپو څه شروع کیږی چه هر حاجی تر لمر څرک پوری دمزدلیفې شریفی په ساحه کښی باید وی او که دسپیدو دمخه دمزدلیفی څه ولاړې بیا دم در باندی اوړی مګر که بیرته را وګرځیدې او دلمر څرک دمخه دمزدلیفې شریفی ساحې ته داخل سوې نو ددم څه خلاصیږې،دلته نا توانه مریض اود ډیر عمر خاوندان چه ضعیفه وی او دهغو کمک والا او یا ضعیفه ښځی او دهغې محرم ته استثناده او مکلف ندی چه په مزدلفه کښی پاته سی ،دغه شپه په مزدلفه کښی دشب قدرد شپې زر(۱۰۰۰) مراتبه دفیضه ډکه شپه ده که دسهار تر لمانځه وروسته دمشعرالحرام غره ته پورته سې نو هلته دی الله جل جلا لهُ ټوله باقی مانده ګناهونه که په عرفات کښی نوی عفو سوی دلته در بخښل کیږی ،زموږ غم خوره محمد علیهِ السلام ته پر دغه مقام دامت هغه ګناه ګاران چه د ګناه دثقلت په

خا طرپر عرفات نه وه بخښل سوی دلته ور وبخښل سوه ، خدای پاک دی موږ دمحمد علیهِ السلام دبخښل سوی امتیانو په جمله کښی راولې آمین.

دسهار تر لمانځه وروسته د تشریق تکبیرونه شروع کیږی او تلبیه نوره ختمه سوه فقط داختر په درو سرو ورځو کښی تر هر فرض لمانځه وروسته به د تشریق تکبیرونه یووار وایی داسی (اللّٰہُ اَکْبَرْ اللّٰہُ اَکْبَرْ لَاَ اِ لٰهَ اِلَّا اللّٰہُ وَاللّٰہُ اَکْبَرْ اللّٰہُ اَکْبَرْ وَ لِلّٰہِ الْحَمْدْ) دلمر څرک پروخت به دمینا شریفی پر لوری حرکت وکړې هلته به داختر په اوله ورځ یعنی دذوالحجی پر لسمه یوازی لوی شیطان (جمرةالکبرا) په اوو ډبرو وَولې ، په دې مورد کښی به دحج دوا جباتو په روښانه کولو کښی پوره توضیحات وړاندی سی ،تردغه وروسته به پسه دشکریی حلال کړې دشکریی په نامه نه داضحیی په نامه که دی داضحیی په نامه حلال کړئ نو به دشکریی دپاره بل پسه حلا لوې،تر هغه وروسته به سر وخریی دسر خریل که دټوله سر وریښتان وخریل شی یا د ښځو دپاره یا هغه نارینه چه اوږده وریښتان لری لکه څوښی نو به دټوله سر یا لا اقل دسرد وریښتانو دڅلرمی برخی وریښتانو څوکی به د ګوتی دیوه بند په اندازه غچی کړی تردغه وروسته حاجی صاحب حلال سو کولای سی چه احرام خلاص کړی اوخپلی عادی جامې واغوندی تر هغه وخته چه دی فرضی طواف او دصفا او مروا سعیی نوی کړې دخپل میړه یاخپلی ښځی سره شهوانی نزدیکت نسی کولای دغه ته شرطی حلالی وایی نور هرڅه درته روادی نو هغه وخت چه دی طواف او سعیه خلاصه کړه نو پوره حلا لیږې.داختر داولی ورځي په اعمالوکی ترتیب واجب دئ یعنی اول دلوی شیطان ویشتل بیا دپسه حلال ول تر هغه وروسته دسر خریل دا ترتیب واجب دی که قصداً داتر تیب غلط سی نودم لازمیږی خو طواف فرضی پدی ترتیب کښی شامل ندئ مثلاً کولای سې چه دپسه تر حلالی اود سر تر خریلو دمخه فرضی طواف وکړې پدی تفاوت چه پدی صورت کشی طواف په احرا م کی کیږی او که پسه حلال کړې او سر وخریی نو طواف په عادی جامو کی کیږی

دریم فرض: طواف افاضه یا طواف الزیارت یا طواف فرضی دحج-

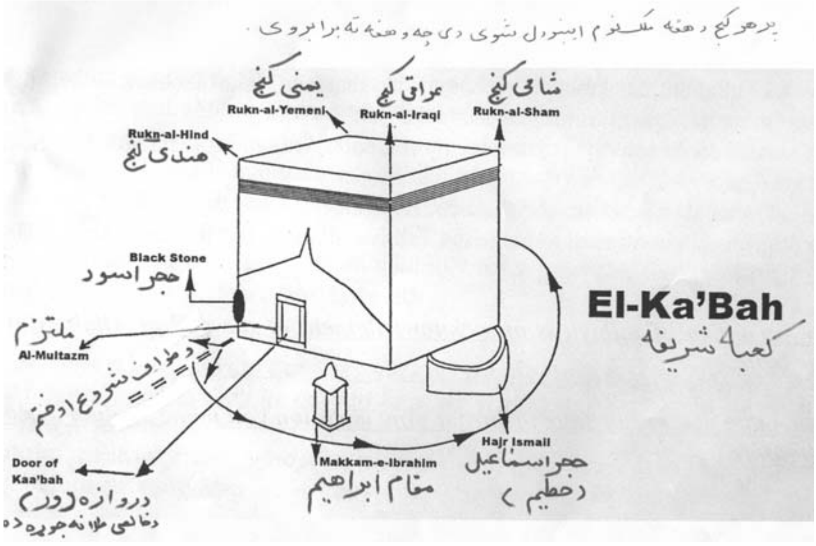

طواف هم دزړه نیت غواړی مثلاً دفرضی حج داسلام ،یا دواجب عمرې ،یا واجب طواف الوداع(درخصتۍ طواف) یا سنت طواف القدوم ،یا نفلی طواف په نیت کښی به داستا په زړه کښی واضح وی چه څه ډول طواف غواړې چه وکړې.

دفرضی طواف نیت: (الهی اراده لرم داوه شوطه طواف پردغه کعبه شریفه دفرضی حج داسلام الهی راته اسانه یی کړی او را څه قبول یی کړې)دابه په داسی حال کښی نیت کوی چه دحجر اسود پربرابرپر خط یو څو انچه شاته مخ به دحجر اسود وخواته واړوې او د دواړه لاسو اورغوی به دحجراسود وخواته داسی ونیسې لکه چه حجر اسود مسح کوې وبه وایی (بِسْمِ اللّٰهِ اللّٰهُ اَکْبَرْ) بیا به نو خپل اورغوی مچ کړې دا داسی معنی لری لکه پخپله حجر اسود چه دی مچ کړی وی نو به طواف شروع کړې ، که دی طواف په احرام کښی کاوه نوبه راسته اوږه لڅه کړې یعنی څادر یا پټو به تر راسته بغل لاندی تیر کړې او پر چپه اوږه به یی سر بیره واچوې ،فکردی باید وی چه دطواف دشروع په وخت کښی دحجر اسود تر خط را تیر نه یی کنه نو دغه شوط دی نا حسابه دی بیابه یی را ګرځوې ،دطواف په اولو درو شوطو کښی به رمل (اوږی ښورول) نازکه ځغستا کوی یعنی تر عادی تګ یو څه چابک ، په نورو څلورو شوطو کښی رمل نسته عادی تګ دی او خپلی دو عا ګانی به وایی ،که ډیره ګڼه ګونه نوی ډهر شوط په پوره کیدو کی به حجر اسود مسح کوې او مچوی به یی دا په داسی حال کی چه داکار اسانه وی او هیڅ دچا د ازار او ټیلی ،یا دښځو سره دتماس باعث نسې که نه نو تر ثواب دی ګناه ډیریږی ،نو دحجر اسود مسح سنت کار دی مګر دټیلې او ټنبې څه ځان ساتل دطواف په وخت کښی فرض دی،داختر په اوله ورځ او دوهمه ورځ په طواف ګاه کی دومره ګڼه ګونه وی چه په عادی تګ طواف مشکل وی نو رمل(ځغاسته) خو ناممکنه وی نو په داسی صورت کښی ستا مکلفیت دی چه د ټیلې ،او تما س یا ډکه دښځو څه ځان وساتی چه تر ثواب دی ګناه ډیره نوی ، په اسلام کښی حرج نسته نو دسنتو یا مستحب په نه کولو څه شی نه لازمیږی،ځنی نا پوهه خلګ پدغه ورځو کی په زوره او ټیلو ځان حجر اسود ته رسوی چه دا کار بیله ګناه څه بله نتیجه نلری ډیر محتاط به اوسی

که دی د ګڼه ګونی له لاسه حجر اسود نسوای لیدلای او پر مځکه خط دی هم نسوای لیدلای نو دحج اسود پر برابری مخامخ لوړ وګوره هلته زرغون نیون ګروپ لګیږی دهغه دبرابرئ څه طواف شروع کړه، دحجر اسود (هغه توره ډبره چه دجنته راغلې ده اود کعبې شریفی په یوه کنج کښی نصب شویده) څخه طواف شروع او پرحجر اسود یو شوط(دوره)ختمیږی هره پلا چه نوی شوط (دوره) شروع کیږی مخ حجر اسود ته اړوې اودلاس اورغوی به ورته نسې ګواکی مسح کوې یه او اورغوی مچوې او وایی (بِسْمِ اللّٰهِ اللّٰهُ اَکْبَرْ)د طواف داوو شوطو(دورو) دو عاوی به وروسته بیان سی،دحجر اسود او دکعبې شریفی د دروازې تر منځ فقط څلورګزه فاصله ده چه دغه حصه دکعبې شریفی ملتزم بلل کیږی دغه حصه ډیره مبارکه او په هغه پوری ځان منبله ول سنت دی او په دغه ځای کښی دچا هر روا خواست او غوښتنه درب العزت څه قبلیږی په یو مناسب وخت کښی به دا کا ر وکړې چه دچا دازا ر سبب نسې بل ددوعا دقبلیدو ځای پخپله دکعبې شریفی دروازه (دخالصی طلا څه جوړه

ده) ده چه په هغه پوری لاس ټنګول او دوعاء کول هم قبلیږی خو دغه دوو ځایو ته ځان رسول د طواف په وخت کی لازم ندی بلکی په یوبل منا سب وخت کښی دا کار وکړه

اوس نو چه اوه شوطه طواف دی وکړئ نو به دوه رکعته واجب لمونځ د طواف به ادا کړې د مقام ابراهیم ترشا سنت دی مګر نور په ټوله حرم شریف کښی حتی که در باندی پاته وی د مځکی پر مخ په هر ځای کښی صحیح دئ، او دا دی هم پیاد وی چه تر هر طواف وروسته دغه دوه رکعته (چه په اول رکعت کښی تر الحمدُ لِله وروسته دالکافرون سورت او په دوهم رکعت کښی سورت اخلاص(قلْ هَوَالله) ویل سنت دئ که نه نو هر آیت چه دی زده وی صحت لری) واجب دی ، چه طواف وسو او واجب لمونځ یی هم وسو نو به د صفا او مروا وخواته ورسې او هلته به د صفا دغنډۍ او مروا دغنډۍ ترمنځ اوه سعیی (تګ)وکړې سعیه د صفا دغنډۍ څه شروع کیږی د صفا دغنډۍ څه بیا تر مروا تر غنډۍ پوری یوه سعیه ده او د مروا څه بیا تر صفا پوری بله سعیه سوه نو پدې ډول به اوه سعیی پوره کړې (دهری سعیی دوعا په راتلونکی کښی بیانیږی ،چه سعیی دی تکمیل کړې که دی د مخه پسه حلال کړیوی او سر دی هم خریلی وی نو دی اوه واره مبارک سه حج دی خلاص سو او حاجی سوې

او خدای جلَ جلا لهُ دی د ټولو حاجیانو حج قبول او مبرور وګرځوی.

(واجبات دحج)

سوال: دحج واجبات څشی دی؟

جواب: لکه چه مو دمخه وویل دفرضیاتو په نه کید و حج ناقص کیږی او بل ډول یی چاره نه کیږی خو چه بل کال د سره حج وکړی ،مگر واجبات هغه دی چه دهغه دنه کولو په صورت کښی به دم(پسه حلا لوي) نو حج دی صحیح دی او ځنی واجبات دی چه قضایی را گرځول کیږی یعنی که فوراً بیرته را وگرځول سی نو ددم(پسه دحلا لیدو څه خلاصیږی)

واجبات دحج ۲۲ دی- دا اول څلور چه دلته په ترتیب ذکر کیږی واجب دی مگر په نه کولو یی دم نه لازمیږی ولی ترک دواجبو دی ځکه نو دهغه په را گرځولو دی غاړی خلاصیږی.

۱:دطواف شروع دحجر اسود دبرابری څه نه وړاندی نه وروسته که دحجر اسود دخط نه را تیر وي او طواف دی شروکړئ نو دا شوط(دوره) نه حسابیږی عوض به یی را گرځوي.

۲:تر هر طواف چه اوه شوطه پوره سوه دوه رکعته واجب لمونځ به کوي دمقام ابراهیم وشاته(وشاته دا معنی نلری چه نژدې دهغه شاته) دحرم شریف په هر ځای کښی چه وی صحیح دی که په یو سبب دسببو په حرم شریف کښی ونسو نو دمکې په ټوله ښار کښی ، که ّهلته هم ونسی نو دمځکی دکرې په هر ځای کښی هر وخت را گرځیدلای سی.

۳ : ځندیده دما ښام دلمانځه دعرفات په ورځ او یو ځای اداکول د ماخستن دلمانځه سره په مزدلفه شریفه کښی

۴ :دځا ن گوښه ساتل دجنگ یا دا ډول منا قشی څه چه په جنګ بدلیږی او هم دا ډول داحرام په حال کښی دوخت ضایع کول په موسیقی اوریدلو – قطعه بازی –رقص کول هغه اعمال دی چه باید ډډه ځنی وسی ،

نور ۲۲ واجب چه دهغو په ترک سره دم(پسه)لازمیږی ،که ترک سی په دم یا پسه علاج کیږی او هم ځنی په بیرته را گرځولو صحیح کیږی او ددم څه دسړی غاړی خلاصیږی

۵ : داحرام ترل پر میقات(هغه ځایونه چه داحرام دپاره ټاکلی دی) که تر میقات بیله احرامه را تیر سوی دم در باندی لازمیږی ، ولی که بیرته وگرځیدي او هلته احرام اونیت داحرام پر میقات راوگرځوی نو ددم څه خلاصیږي.

۶:پر خپلو پښو طواف کول ،که بیله عذره په ویلچیر کی طواف وکړي دم لازمیږی ،عذر هغه دی جه که چا په ولاړی خپل فرضی لمونځ نسوای کولای نو په و یلچیر کښی طواف ورته روا دئ او دم نه پر لازمیږی.

۷:طواف باید په پاک بدن او اوداسه وسی،که دی بدن په نجاست یا وینو ککړ وی او ته په هغه خبر وې یا دی بی اودسه طواف وکړئ نو دم در باندی لازم سو، ولی که دطواف په جریان کی مثلاً بد ن یا احرام دی په وینو سو خبر سوې اوفوراً ولاړی او هغه دی ووینځل نو ددم څه خلاصیږی یا دطوا ف په جریان کښی بی اودسه شوې نو فوراً لاړی اودس دی تازه کړئ ددم څه خلاصیږې او که دی طواف په دغه حال کښی پوره کړئ نو دم(پسه) لازمیږی نو فکر دی ونیسه او ډیر محتاط اوسه ،مثلاً یو څوک په مسجد حرم شریف کښی ناست وو پریشا نی یی ووئ نو به ځی اول به او دس تازه کوی بیا به طواف ته ولاړیږی ، ځنی خلګ فکر کوی چه په محض پریشانی ترڅو ونه نړیږی اودس نه ما تیږی او

بیله اودسه طواف ته ولاړ سی دغه هغه حالت دئ چه پر سړی دم لازمیږی، دحرم شریف ودوا ړو خواوو ته د اوداسه تازه کولو ځایونه هّم دښځو دپاره او هم د نا رینه وو دپاره په پراخه اندازه موجود دی بس داولی پلا د پاره یی په پوښتنه پیدا کړه بیا به نو همیشه ارام او بی مسؤلیته خپل عبادت کوې حتی که اوداسه ته ضرورت هم ونه لرې اول دغه ځایونه پیدا کړه ډیربه را حت یی که ښځه په حیض یا نفاس یا نر په جنابت کښی فرضی طواف وکړی آووه پسونه پراوړی یابه غویی یا اوښ حلا لوی حتی پدغه حال کښی حرم شریف ته ننوتل روا ندی.

۸ :دطواف په وخت کښی با ید دچا عورت ښکاره نسی دښځی او نا رینه دپاره لازمه ده پر ځان پام ونیسی چه داسی حالت رانسی که نه نو دم پر اوړی.

۹ :دفرضی حج او د عمری تر طواف وروسته دصفا او مرواسعیه باید وسی ،خو دنفلی طواف وروسته سعیه نسته که وسی څه ثواب ندی پر مرتب ،تر نفلی طواف وروسته دوه رکعته واجب دیاده مه باسه.

۱۰ :سعیه دطواف تابع ده نوکه طواف پرخپلو پښو درباندی لازم وو او شرعی عذر دی نه درلود نو سعیه به هم پر خپلو پښو کوې او په ویلچیر کښی نه ده روا.

۱۱ :دعرفات په ورځ تر ماښامه دعرفات په مځکه کی پاته کیدل.

۱۲ : دغروب دمخه دعرفات څه نه وتل واجب دئ.

۱۳ :دامام څه وروسته دعرفات نه وتل واجب دئ.

۱۴ :په مزدلفه شریفه کښی شپه سباکول او دجمرو (شیطانان) دویشتلو دپاره ډبری غونډه ول ددبرو اندازه به دزدالو دمندکی په اندازه وی ،تر بادام به کچنې او تر نخود به غټه وی.

۱۵ :دهری ورځی د شیطانانو ویشتل به د خپل معین وخت په چوکاټ کی وی مثلاً داختر داولی ورځی یوازی دجمره عقبه یا لوی شیطان ویشتل په اوو ډبرو د سهار د لمر څرک څه تر لمر لویدو پوری، دویشتلو په وخت کښی به داسی ورته ودریږې چه چپه اوږه دی دکعبی شریفی وخواته وی او راسته اوږه دی دمینا شریفی وخواته وی،ولی پر هر طرف هم مما نعت نلری ،داختر په دوهمه ورځ دری واړه شیطانان ویشتل کیږی په ترتیب ،اول کچنې شیطان مخ پر قبله به ورته دریږې خو پر هر طرف ممانعت نلری په اوو ډبرو به یی ولې،دوهم میانځوی شیطان مخ پر قبله به ورته سم سی او په اوو ډبرو به یی وولې پرهر طرف هم ممانعت نلری دادی باید پیاد وی چه پر هره ډبره چه ورغورځوی وبه وایی د پا ره درضا دخدای او دترټلو دشیطان(بِسْمِ اللّٰہِ اللّٰہُ اَکْبَرْ) ډبره به دی شیطان ته وررسوې او په شا اوخوا اوخور کښی باید ډبره ولویږی اودباندی وه نه لویږی که نه نو صحیح نده عوض به یی بیا ولې دشیطانانو په شااو خوا کی ډبری مه را اخله ،د دوهمی ورځی دشیطانانو د ویشتلو وخت دزوال نه وروسته شروع بیا دسبا تر سپیدو پوری دئ، چه اول او دوهم شیطان دی وویشت نو به را گوښه سې ددالوی پایو سره به ودریږی او اوږده دوعا به وکړی دغه ځای هم یو ددوعا دقبلیدو ځای دی ،بیا به دریم شیطان ته ورسې او د پرو ن په شان به یی وولې دلوی شیطان تر ویشتلو وروسته دوعا نه کیږی ،ددریم دورځی دشیطانانو وسشتل هم ددوهمی ورځی په شان دی،نو که دځلرمی ورځی تر سپیدو دمخه دمینا شریفی څه ولاړی مکی شریفی ته نو دځلرم دورځی شیطانان نه ویشتل کیږی ، ولی که سپیدی په مینا شریفه کښی در باندی وچاودې نو دځلرم دورځی دشیطانانو ویشتل درباندی واجب کیږی، دری واړه شیطانان به ددریم دورځی په شان ولې پدې تفاوت چه دځلرم دورځی وخت دسهار دلمر ختو څه بیا تر لمر لویدو پوری دئ.

۱۲ :دمخه کیده دجمرهٔ عقبه دشکریی تر حلا لیدو.

۱۷ : دمخه کیده دشکریې دحلا لیدو تر سر خریلو.

۱۸ :حلا لیده دپسه په نیت دشکریې.

۱۹ :حلا لیده دپسه په مځکه دحرم کښې مینا او مکه شریفه.

۲۰ :دحج فرضي طواف باید داختر داولې ورځې دلمر ختو څه بیا ددریمې ورځې ترلمر لویدو پورې وشي که تر دغه وخت وځنډیږې نو دم لازمیږي، مګرهغه ښځه چه په دغه موده کښې ناپاکه وې دهغې دپاره څه شي نه لازمیږي.

۲۱ :دسرخریل دحرم په مځکه کښې.

۲۲ :دسر خریل داختر په ورځو کښې دفرضي حج دپاره د بل وخت خریل نه حسابیږي ،مګر دعمرې د پاره دسر خریل حرم شریف شرط دی اووخت یې هم هغه دعمرې دادا کولو وخت دی داختر په ورځو ندئ محدود.

۲۳ : طواف الوداع(درخصتي طواف) تر طواف الافاضه یاطواف زیارت یا فرض طواف وروسته واجب دی.

۲۴ :په احرام کې ځان ساتل دعطریاتو داستعمال څخه.

۲۵ :دځان ساتل دګنډلو جامو داستعمال څخه مثلاً که دی خولۍ پرسر کړه یا دی جراپې په پښو کړې او په دغه حال کې ۱۲ ساعته پاته سوی نوپسه لازمیږي اوکه تر ۱۲ ساعته کم وي نو پر هر ساعت به ۲۰ ریاله فدیه ورکړې او که تر یوه ساعت دمخه دی بیرته ایسته کړه نو څه شی نه لازمیږي داحکم دنارینه دپاره دئ البته داعمل که په نا فهمي یا سهواً وي.اوکه عمداً وشي بد عمل دی.

۲۶ :که نارینه سر پټ کړي یا ښځه مخ پټ کړي (که داسې ټکر پر مخ را ځوړند کړي چه دمخ څه لیرې وي باک نلري نو دغه هر واجب چه ترک شي او بیرته ژر را ونه ګرځي پسه یا دم لازمیږي

(په حج کی سنت اعمال)

سوال :- په حج کښې سنت اعمال څه شی دی ؟

جواب:- دحج سنت او مستحب اعمال (۳۷) دی ، دسنتو او مستحبو اعمالو په نه کولو څه شی نه لازمیږی مگر ترک د سنتو دی.

1 : غسل کول دمخه داحرام تر تړلو.

۲ :سپین رنگه نوي یا ښه پاک احرام که در ته میسر وی.

۳ :دنارینه دپاره تلبیه په لوړ اواز او دښځی دپاره په کښته اواز ویل،

۴ :تکرار دتلبیی تر درو وارو پوری.

۵ : تر هر فرض لمانځه وروسته تلبیه ویل.

۶ :تر احرام تړلو وروسته دوه رکعته سنت کول.

۷ :د راسته اوږې لځوالی دطواف په اوو شوطو(دورو) کښې وبس په بل څای کی اوږه نه لځیږی.

۸ : طواف قدوم د افراد حاجی دپاره (افرادهغه حج دی چه احرام یوازی دحج دپاره تړل کیږی او عمره نلری دا ډول حج یوازی دمکې شریفی د اوسیدونکی یا که څوک دبل دپاره حج کوی ، په دی ډول حج کی دشکریی پسه هم نه دی لازم.)

۹ :درود – او صلواة او سلام پرنبی علیهِ السلام ویل.

۱۰ :پورته کول ددواړو لاسو پر برابری دحجر اسود وطرف ته دحجر اسود او(بِسْمِ اللهِ اللهُ اَکْبَرْ)ویل یو وار-نه دري واره.

۱۱ :که ازدحام نه وی او ازا ر دخلګو هم نه وو او تماس دښځو سره هم نه راتی نو دحجر اسود استلام(مسح کول) او مچول سنت کاردی.

۱۲ :دزمزم داوبو چښل په ولاړی.

۱۳ :دوعا کول پسله چښلو د زمزم داوبو –دعلم نافع او صحت دپاره.

۱۴ :دطواف په درو اولو شوطو(دورو) کښې رمل(اوږې ښورول)البته چه ازدحام نه وی او رمل مشکل نه وی.

۱۵ :د صفا پر غنډۍ ختل ترڅو کعبه شریفه معلومه سی.

۱۶ پرصفااومروادلاسو پورته کول د دوعا دپاله

۱۷ :دصفا او مروا ترمنځ سعیی کول په عادی تگ او زرغونو څراغانو تر منځ دنارینه دپاره نازکه ځغستا (چابک تگ) سنت دی.

۱۸:تر عمرې او حج دپاره دټول سر خریل یادټول سر د وریښتانو لنډول دګوتی دیوه بند په اندازه سنت دی خو په یوه څلرمه دسر د خریلو یا لنډولو هم صحیح دی ولی ترک دسنتو راځی.

۱۹:دذالحجې یا لوی اختر دمیاشتی داتمی ورځی د لمرختو وروسته ومنی شریفی ته وتل.

۲۰:دنهم شپه په منی شریفه کښی تیرول او پنځه لمونځونه په منی شریفه کښی ادا کول ځکه چه ددغه لمونځو ثواب دحرم شریف تر لمانځه لا زیات دی.

۲۱:دذالحجی دنهمی ورځی دلمر ختو وروسته وعرفات ته وتل.

۲۲:دنهم دورځی تر زوال دمخه خپل ځان وخپلی قرار ګاه ته به عرفات کی رسول.

۲۳:په عرفات کی دمخه تر زوال غسل کول دامکان په صورت کی.

۲۴:ډوډې خوړل پر وخت چه ددوعا دپاره ښه وخت ولرې، حضرت رسولاکرم علیهِ السلام دعرفات به ورځ نه وو روژه نو که څوک د شکریی دروژو مکلف هم وی نو دعرفات او اختر په ورځو دی روژه نه نسی –دعرفات دورځی نه مخکی یا داختر د ورځی نه وروسته دی روژې ونیسی ځکه چه دغه دوې ورځی دعبادت اوډیرتګ اوراتګ ورځی دی چه بیا درته مشکله نسی.

۲۵:دجبل الرحمت یعنی عرفات دغنډی په لمن کی دریدل هلته چه پدغه ورځ پرهغه ځای چه حضرت پیغمبر علیهِ السلام دریدلی دی خامه زرغون رنګه خیمه وهی.

۲۶:د دوعا دپاره دواړه لاسونه ډیر پورته کول واسمانته دومره چه دبغل وریښتان دی معلوم سی په ورځ دعرفات.

۲۷: په مزدلفه شریفه کی دشپې ډیره حصه تیره ول.

۲۸:په مزدلفه شریفه کی ډیره دوعا کول خصو صاً پرمشعرالحرام.

۲۹: دلمر راختنو دمخه دمزد لفی شریفی څه حرکت کول دمینی شریفی پرلور.

۳۰:دمینی شریفی معینی شپې په مینی شریفه کی تیره ول نه بل ځای.

۳۱:دجمره عقبه(لوی شیطان) دویشتلو په وخت کښی په دې ډول دریدل چه چپه اوږه دی دمکی شریفی وخواته وی اوراسته اوږه دی دمینی شریفی وخواته وی ،او په اوو ډبرو ویشتل پرهره ډبره (بِسْمِ اللهِ اَللّٰهُ اَکْبَرْ)ویل.

۳۲:داختر په دوهمه ورځ دشیطا نا نو ویشتل پسله زواله اوپه ترتیب شروع کول اول دکچنی شیطان څه او تر هغه وروسته منځوی (جمرة الوسطی)شیطان اوپه اخره کښی لوی شیطان هر یو په اوو ډبرو ویشتل.

۳۳:د اول او دوهم شیطانانو ویشتلو ته مخ پر قبله دریدل که څه هم دهره طرفه روا دی.

۳۴:دکچنی شیطان تر ویشتلو وروسته د لویو پایو سره مخ پر قبله دوعا کول او هم دا ډول ددوهم شیطان تر ویشتلو وروسته دلمړی په شان دوعا کول مګر ددریم یا لوی شیطان تر ویشتلو وروسته دوعا نه کیږی.

۳۵:دتور خولی پسه حلا لول دشکریی په نامه ، دعمرې او حج دپاره یوازی یو پسه حلا لیږی.

۳۶: دټوله سرخریل هرڅومره چه وریښتان ډیر دسره ایسته سی هغومره یی ثواب ډیر یږی.

۳۷: صحبت د صالحانو او عا لمانو داحرام په وخت کښی.

دا لوړ ذکر شوی سنت دښه او مکمل حج او ډیر ثواب ګټلو دپاره غوره اعمال دی دا ځکه چه زموږ وا لا مقامه پیغمبر علیهِ السلام هغه کړی او خپل امت ته یی دهغه دکولو هدایت کړیدی، ولی که دکم مشکل له کبله ونسی نو په نه کولو یی کم شی پر سړی نه لازمیږی.

خدادی و ټولو حاجیانو ته دا توان ور به برخه کړی چه دحج ټوله فُرضیات-او واجبات—او سنت پوره او مکمل پر ځای کړی څو مبرور او کامیابه حج یی په نصیب شی.آمین یا رَبُّ العَالمِیْن.

سوال: حج پر څو ډوله دی؟

جواب: حج پر دري ډوله ادا کیږی:

لومړی: حج قران

دوهم: حج تمتع

دریم: حج اِفراد

۱: حجِ قرانِ: قران دنژدی کیدو یا یو ځای کیدو معنی لری ځکه نو په ِقران حج کی عمره او حج دواړه په یوه احرام ادا کیږی ددی حج درجه تر نورو دوو ډولو لوړه ده حضرت محمد علیهِ السلام خپل فرض حج په همدغه ډول کړیدئ او هغه حج اکبر هم وو.

نیت یی داسی دی(احرام می تړلی دئ دفرضی یا نفلی حج او عمرې الهی راته اسانه یی کړې او راڅه قبول یی کړې) په قران حج کی چه دعمرې طواف او دوه رکعته واجب دطواف ادا سول سعیه دصفا او مروا هم کیږی مګر سرنه خریل کیږی او حاجی همداسی محرم پاته کیږی دحج تر وخته څه وخت چه یی دحج ټوله منا سک پر ځای کړه پسه دشکریی حلال سو او سر هم وخریل سو حاجی احرام خلاصوی او څه وخت چه یی فرضی طواف او سعیه هم ادا کړه نو حاجی پوره حلا لیږی ، او طواف الوداع (درخصتی طواف) وروسته ادا کیږی چه طواف الوداع سعیه نه لری.

۲: حج تمتع: دا ډول حج دحج قران څخه دومره فرق لری په حج تمتع کی اوله پلا یوازی په نیت دواجب عمرې احرام تړل کیږی او تلبیه ویل کیږی څه وخت چه حاجی د واجب عمرې طواف او سعیه وکړه (سعیه دطواف تابع ده یعنی که طواف فرضی وو سعیه هم فرضی ده او که طواف د واجب عمرې وو نو سعیه هم واجب ده او که طواف دنفلی عمری و و نو سعیه هم نفلی وی ، ولی باید په یاد مو وی چه تنها نفلی طواف سعیه نلری، عمره چه په هر ډول وی هم سعیه لری او هم دسر خریل فقط یوازی دحج قرا ن واجب عمره ده چه سر خریل یو وار دحج دپاره کیږی او د عمرې دپاره نه کیږی) او سریی هم خرایه نو داحرامه څه خلاص سو.

بیا به نو په اوومه دذالحجی یا دلوی اختر دمیاشتی به دحج فرضی یا نفلی په نیت به بل احرام تړی ، که دعمرې وروسته دمکې شریفی دښاره وتلی وی مثلاً مدینې منورې ته یا طایف ته یا وبل کم ښارته تللی وی نو به دمیقا ته څه دحج احرام وتړی او دلوی اختر دمیاشتی داوومی ورځی د زوال نه وروسته به ځان ومینا شریفی ته ورسوی او شپه به هلته تیره کړی دمینا شریفی ټوله شپې پنځه یا شپږ وی په ژوند کی دغه

شپې دی چه انسان دملایکی په شان وی ، او که دمکی معظمې دښاره پسله عمرې نوی وتلی نو داووم په ورځ به دخپل استوګنځی څه دحج په نیت احرام وتړی او تلبیه به ووایی او تر زوال وروسته به مینا شریفی ته ووزی

او دحج ټوله مناسک به وکړی او پدی ډول حج کی دقران د حج په ډول د شکریی پسه حلا لیږی

۳ :حج اِفراد: یعنی یوازی حج ، دا ډول حج فقط یو احرام د حج دپا ره تړل کیږی ، په دې ډول حج کی هغه وخت چه د حج افراد په نیت احرم وتړل سو او تلبیه وویل سوه اودوه رکعته سنت هم ادا سول نو حاجی که فرصت درلودی نو به سنت طواف القدوم ادا کړی او دوه رکعته واجب دطواف به ادا کړی او سعیه نلری که سعیه هم وسی نو دا سعیه دهغی سعیی په عوض کښی حسابیدلای سی چه دطواف فرضی وروسته کیږی. دا خاص دمکی شریفی داوسیدونکو دپاره دی او په دا ډول حج کی پسه دشکریی هم لازم ندی.

دا ډول حج نیت کول دبل چا دپاره هم کیږی او دبل دپاره حج کول پدی ډول حج سره ښه دی

دبل چا دپاره حج کول: ځانته شرایط لری:که دمړه دپا ره وی که ژوندی که هر ډول جنایت پیښ سو نو دهغه مسؤ لیت ددغه سړی پرغاړه دئ چه دبل په وکالت حج کوی اودم (پسه) به د خپلو پیسو څه حلا لوی نه دمٌوکل دپیسو څه یعنی چه وکالت دی قبول کړی حج به مطلق پاک دهره جنایته اوکم اوکاست څه ادا کوې که نه مسئول یی. بل دا چه دبل پاره حج که حج اِ فراد وی ښه به وی ولی چه دشکریی پسه نلری دبل چا په وکالت حج کول هم د شکریی پسه نلری اوکه چا حج قران دبل دپا ره نیت کړئ یعنی اول عمره بیا حج دفلانی په نامه نو په حج قران کی د شکریی پسه دپاره دحلا لی. داحرامه لازم دئ دغه پسه به هم وکیل دخپلو پیسو څه حلا لوی نه د مٌوکل دپیسوڅه ، چا چه دبل چا دپاره دحج وکالت قبول کړ پخپله دځان دپاره عمره نه صحیح کیږی ځکه چه دهغه په پیسو راغلی یی عمره او حج دهغه کیږی مګر د نورو عبا داتو او غوره اعمالو ثواب دی خپل دئ نوښه به دا وی چه حج اِفراد نیت کړی. او حج تمتع دبل دپاره نه کیږی . که دخپلو مور او پلار یا نیکه ګانو او انا ګانو دپاره حج افراد یا حج قران یی کاوه نوښه به داوی چه فرضی حج نیت کړی دفلانی او فلانی دپاره که پرهغه حج فرضی لازم سوی وو دفرضی حج غاړی به یی خلا صی سی اوکه فرضی حج نه وو پر باندی نو هغه حج یی په نفلی حج کښی حسابیږی ، په یاد ولره چه دلوړ ذکر سوو اشخاصو دپاره حج او عمره کول نه یوازی دهغه دپاره ثواب رسیږی بلکه دهغه څو چنده تا ته هم الله جل جلا لهُ ثواب درکوی. خو دادی باید په یاد وساتی چه که دی حج دمړو دپاره کاوه نیت به د فرضی حج کوی ، اوکه دی یوازی عمرې کولې نو به نفلی وی ،ځنی بی خبره عوام وایی چه که دی دبل پاره عمره وکړه او هغه حج نه وو کړی حج پر لازمیږی ، دا خبره صحیح نه ده هرڅونه عمری چه دچا په غیاب کښی وکړی ثواب یی هغه ته رسیږی او په هغه سره حج نه لازمیږی ، دا سی لکه څوک چه مکه معظمه پخپله ووینی حج پر لازمیږی که مالی توان ولری که یی ونه لری دغه دده راتګ تر مکې شریفی دده توان دراتګ ثابته وی ،نو که څوک دبل دمزدور یا موټروان یا پرستار اویا په رسمی توګه او یا دیوازی عمری دپاره راغلی وی حج پر لازمیږی حتماً به یی ادا کوی که مړکیدی وصیت به کوی چه پر ما حج فرض سوی دئ او تر مرګ وروسته به یی ورثه دده د دارایی څه دحج وکیل نیسی چه دده دپاره حج ادا کړی او باقیمانده میراث دی ورثه واخلی .

سوال: دښځو دپاره خاص احکام څه دی ؟

جواب:

۱ :ښځی داحرام پرځای خپل عادی ګنډل سوی کالی اغوستلای سی مګر مخ په نه پټوی.

۲ :ښځی په احرام کښی بوټونه او جراپی اغوستلای سی مګر دستکشونه نسی اغوستلای.

۳ : ښځې په احرام کښې عطريات نسي استعماله ولاى.

۴ :ښځې په احرام کښې زيورات اغوستلاى سي مګر داسي چه ښکاره نسي.

۵ : ښځې به تلبيه په جهر(په لوړ اواز) نه وايي.

۶ : په طواف کښې ښځې رمل(داوړو ښورول) نه کوى.

۷ :ښځې د مياشتنۍ نا پاکۍ يا دلنګتون د ناپاکۍ په وخت کښې حرم شريف ته داخليداى نسي او طواف به نه کوى که يي فرضي طواف پداسي حالت کښې وکړى اووه پسونه يا غويي يا اوښ به حلا لوى اوکه واجب دعمرې طواف په داسي حال کښې وکړى نو يو پسه به حلالوى.

۸ :ښځې نسي کولاى چه بيله شرعي عذره دشيطانانو دويشتلو لپاره وکيل وټاکي ازدحام عذر ندى بيا دى بل وخت وولى چه ازدحام لږ وى.

۹ :ښځې به دصفا اومروا دسعيي په وخت کې دزرغونو څلو په منځ کښې نه ځغلي.

۱۰ : ښځې کولاى سي چه دنا پاکۍ په وخت کې فرضي طواف و ځنډوى مګر وروسته به يي قضايي راوړى ځکه چه که فرضي طواف ونسي حج يي نه دى پوره سوى.

۱۱ :کم وخت چه د احرام دخلاصيدو وخت سو نو ښځه به پخپله يا دمحرم په لاس خپل دټوله سر يا لا اقل دسردوريښتانو د څلرمى برخي څوکې ډګوتي ديوه بند په اندازه غوڅي کوى ،مګر که دڅلرمى حصى دسر دوريښتانو کم غوڅي سي د احرامه نه خلاصيږى او دخپل روا ميړه سره نږديکت(جماع) ورته حرام دى.

۱۲ :ښځې به دازدحام په وخت کې د حجر اسود داستلام(مسح کولو) څه ډډه کوى.

۱۳ :د ازدحام په وخت کې ښځې ته دمقام ابراهيم وشاته دطواف ددوو رکعتو واجب ادا کول ضرور ندى په بل ارام ځاى کې دې ادا کړى.

۱۴ : وښځې ته دحج په سفر کې محرم شرط دئ که ښځه دمحرم سره مثلاً ورور زوى يا پلار سره حج ته روانه وه وميړه ته يي اجازه دمنع کولو نسته .

۱۵ : ښځې دنا پاکۍ په حال کې احرام او داحرا م نيت تړلاى سي او ټوله افعال دمنى شريفي ، عرفات اومزدلفې شريفي اجرا کولاى سي فقط حرم شريف ته به نه ننوزي.

۱۶ :که دښځې څه طواف الوداع يا درخصتۍ طواف دمياشتنۍ نا پاکى په سبب پاته سو ه معاف ده نه دى کوى .

«دریمه برخه دوعا ګانی»

دغه دوعا ګانی چه دلته به ذکر سی د اسلام دعلماوو په اتفاق په ګوته سوی دی، ځکه چه ددوعا غوښتنه دا الله پاک ددر باره با ید دزړه غوښتنه وی که څه هم په ژبه وویل سی نو ددی اصل په نظرکی نیولو په اساس می دلته اکثره دوعا ګانی دپښتو ژبو خلګو دپاره په پښتو اړولی اودلته می ذکر کړی دی ، څه چه په ژبه وایی دهغه په معنی پوه یی چه دزړه سره دی دژبی لار یوه وی یعنی په مورنی ژبه دوعا کول اودخدای پاک له در باره غوښتنه کول ډیره دزړه راځی .

دمکې شریفی وښارته دداخلیدو دوعا :-

یا الله دغه ستا حرم دئ او دغه امن ستا امن دئ اوزه ستا بنده یم راغلې دلیری ځایه یم ډیرو لویو ګناهونو او بدو عملونو سره –الهی ستا دعذابه ویریږم الهی ستا خاصه عفو می په نصیب کړې او وګرځوې ماله په دغه حرم کښی ستا قرار او ارا می –اوپه رزق راکړی ماله رزق حلال په فضل سره ستا یا رَبَّ العٰلَمِینَ آمِیْنْ.

د کعبی شریفی د لمړی ځل دلید لو دوعا:-

(اللهُ اَکْبَرْ –اللهُ اَکْبَرْ ــ لا اِلَهَ اِلَّا اللهُ وَاللهُ اَکْبَرْ– اللهُ اَکْبَرْ– وَلِلهِ الْحَمْدُ)

الهی ته سالم یی دهره عیبه او په تا سره سلامتیا ده داخل مو کړی جنت ته ای صا حبه د لوی عزت الهی خلاصی کړې ماله دروازی درحمت ستا دبخښنی او عفوی ستا ـ دفضل او احسان ستا ـ یا الله یا رحمن یا رَحِیْمَ –یا ربه زیات کړی شرافت او عزت ستا ددغه کعبې چه ستا بیته ده –او زیاد کړی شرافت او عزت دهغه چا چه زیارت ستا دکعبې کوی که حاجی وی که عمره والا یا اَرْحَمُ الرَّا حِمِیْن –الهی زه سوال کوم د تا څه د هغه څه چه سوال کړیدی دهغه سردار او بادار زموږ محمد علیهِ السلام او پناه غواړم دهغه څه چه پناه غوښتې ده دهغه څه زموږ پیشوا محمد علیهِ السلام. الهی رحمت ستا دی وی پر محمد علیهِ السلام او دده پرآل او اصحابو ټولو آمین.

۱: دطواف داول شوط (دورې) دوعا:-

سُبْحَا نَ اللهِ وَالْحَمْدُ لِلهِ وَ لا اِلٰهَ اِلا اللهُ وَاللهُ اَکْبَرْ ــ وَلا حَوْ لَ وَ لا قُوَّ ةَ اِ لا بِاللهِ الْعَلِیُ الْعَظِیْم ()

ژباړه: پاکی ده الله لره –جمله ثنا او صفت دئ الله لره – هیڅوک بیله الله دعبادت وړ ندی

الله ډیر ستردی ـ هیڅ حرکت او قوت نسته مګر په الله سره چه ډیرښه لوړ اولوی دئ.

الهی ایمان می راوړی دی پرتا او تصدیق می دئ ستا پرکتاب(قرآن مجید) او وفا می ده پر وعده ده ستا او متا بعت می پر سنتو دحبیب ستا (محمد علیهِ السلام) دی –الهی زه سوال کوم دعفوی او عا فیت دټو لو ګنا هونو څه تل په دین او په دنیا او اخرت کښی –کامیابی په جنت سره او نجات داوره ددوږخ څه –یا غالبه بخښونکې یا ښه درحم کونکو –او رحمت دی وی دا الله پر خیر دمخلوقاتو محمد علیهِ السلام او دده پر اصحابو او پر مورږ هم ددوی سره .

نو هر کله چه په هره دوره کی ورکن یمانی ته ورسیږی شروع به وکې په ویلو د

اَللّٰهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِيْ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِيْ الآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَالنَّارِ .

ژباړه: الهی ربه زموږ. راکړې موږ ته په دنیا کښې نیکۍ او په اخرت کښې نیکۍ او وساتې موږ د عذابه داور. - په تکرار تر هغه وخته چه وحجر اسود ته ورسیدې بیا به دواړه اورغوی د حجر اسود وخوا ته پورته کې او وبه وایی (بِسْمِ اللّٰهِ اللّٰهُ اَكْبَرْ) دوهم شوط (دوره) شروع سوه

ګټوره لار ښوونه: د طواف په جریان کښې باید هیڅ ځنډ رانسی یعنی د طواف په منځ کی توقف نه کیږي یوازی د فرضی لمانځه د جماعت په وخت کښې په هر ځای چه وي هلته به طواف ودروي لمونځ به په جماعت ادا کړې بیرته د هغه ځایه خپل باقی مانده طواف پوره کړه او همداسی د مړی د لمانځه د پاره و دریږه او لمونځ د جماعته سره ادا کړه او هم د جمعې د لمانځه خطبې ته به توقف کوې او په بل هیڅ حالت کی د توقف یا استراحت اجازه نسته او که دی استراحت وکړی طواف دی ناقص سو بیرته به یی د سره را ګرځوې ، مګر د صفا او مروا د سعیی په منځ کښی د استراحت یا توقف اجازه سته.

د طواف د دوهم شوط (دورې) دوعا:

یا اللّٰه دغه ستا بیته ده او دغه ستا حرم دئ او دغه امان ستا امان دی او زه هم ستا بنده یم او اولاد ستا د بنده ګانو یم او دا هغه مقام دی چه پناه غوښتل کیږي په تا سره د عذابه د اور څه نو یا اللّٰه زما غوښی او پوست د دوږخ پر اور حرامی کړه الهی ایمان را لره محبوب وګرځوې.زما په زړه کی ایمان ښایسته کړې.الهی کفر او فسق زما په زړه کی بد او منفور وګرځوې الهی د حق پر لاره می برابر کړې الهی د قیامت په ورځ می ستا د عذابه او نا خوښۍ څه وساتې –ستا رضا او محبت می په نصیب کړې سره د متابعته د شریعت ستا او داخل مو کړی ټوله وجنت ته بیله حسابه.ای عزتمنده د عزتمندو . نو پر رکن یمانی به بیا اللهمَ رَبّنا شروع کړې ترڅو چه وحجر اسود ته ورسیږې نو دریم شوط (دوره) شروع سوه د مخکی نۍ دوری په شان به عمل وکړې.

د دریم شوط(دورې) دوعا:

یا اللّٰه زه پناه غواړم د شک او شرک څه ،د مخالفت کولو د دین څه او منافقت څه د بدو اخلاقو څه او د بد استعمال څه د مال او دارایی خپل او اهل وو اولاد خپل الهی سوال کوم د رضا ستا او د جنت.او پناه غواړم په تا سره ستا د قهر او غضب څه او د اوره د دوږخ ای غالبه ای لویه بخښونکې ای ښه د رحم کونکو یا ښه د سخاوتمندو او احسان کونکو الهی پناه غواړم په تا سره د تنګۍ او عذابه د قبر او پناه غواړم د فتنې څه د ژوندو.او د فتنې څه د مړو.الهی ستا رحمت دی وی پر خیر د مخلوقاتو محمد علیهِ السلام او دده پر آل او ټولو اصحابو باندی دده او پر موږ د دو ی سره. بیا چه رکن یمانی ته ورسیدی (اللهم ربنا) به شروع کړی تر هغو به یی وایی چه و حجر اسود ته ورسیږې ږ دریم شوط (دوره) هم خلاصه سوه نو په نو رو څلورو ښوطو کی رمل(اوږې ښورول) نسته پر حجر اسود په د تیرو شوطو (دورو پشان) دواړه اورغو ی وحجر اسود ته پورته کړی او (بِسْمِ اللّٰهِ اللّٰهُ اَكْبَر) به یووار ووایی او اورغوی به مچ کړې نو څلرم شوط (دوره) شروع سوه.

د څلرم شوط دوعا:

یا اللّٰه زما دغه حج قبول وګرځوې –او زما دغه کوښښ کامیابه وګرځوې.او زما ګناوی را وبخښې –زما دغه تجارت را بی تاوانه او ګټور وګرځوې ای خبر داره په هغو ټولو شیانو چه زموږ په زړو کښی دی.وباسې موږ د ګناهونو د تاریکیو څه وروښنایی ته د توبې الهی ستا رحمت غواړم–او پاکی دهری ګناه څه ستا دلوړی او ښې بخښی په امید –اوغواړم ګټه او غنیمت زما دهر ښه عمل او کامیابی په جنت سره یا د ټوله عالم ربه ما د دوږخ داوره وساتې

یاربه قناعت می ستا په رزق اومقراتو په نصیب کړې په رزق کښې برکت را واچوې او دهرڅه عوض په ښو سره راکړې او درود وایم ستا پر پیغمبر محمد علیهِ السلام او دده پر ټولو اصحابو.

پر رکن یمانی به بیا اللهم ربنا شروع کړې تر څو حجر اسود ته رسیږې پر حجر اسود بیا دنورو دورو په شان عمل کیږی نو څلرم شوط خلاص سو.

دپنځم شوط(دورې) دوعا:

الهی په ورځ دحشر چه هلته بل رحمت نسته بیله ستا درحمته څه. ما دعرش تر سایې لاندی په سایه کړې - تنده می ستا دحبیب محمد علیهِ السلام دحوض کوثر په اوبو را اوبه کړې الهی زه ستا څه سوال کوم او غواړم چه راکړې ماته هغه خیر او نبی ګښی چه ستا حبیب محمد علیهِ السلام هغه ستا څه غوښتی دی. او پناه غوړم په تا سره دهغه څه چه ستا حبیب دهغه څخه پناه غوښتیده - الهی نعمت دجنت می په نصیب کړې او هرهغه عمل او قول چه ما و جنت ته نژدې کوی او پناه غواړم په تا سره د اوره د دوږخ او دهغه اعمالو او اقوالو څه چه ما و دوږخ ته نژدی کوی. بیابه درکن یمانی څه (اللهمَ رَبّنا) شرع کړې تر څو حجر اسود راورسیږی. بیا دلاس اور غوی دحجر اسود وخواته پورته کوې او (بِسْمِ اللہِ اَللّٰہُ اَکْبَرْ) یووار وایی نو شپږم شوط(دوره) شروع کیږی.

د شپږم شوط (دورې) دوعا:

الهی ستا ډیر حقوق پر ما باندی دی - هغه چه زما او ستا په منځ کښی دی - او هم ستا دمخلو قاتو ډیر حقوق را باندی دی هغه چه زما او ستا دمخلو قاتو ترمنځ دی الهی ستا حقوق چه پر ما باندی دی را وی بخښې ستا په رحمت سره - او هغه حقوق چه ستا دمخلوق پر ما باندی دی الهی ته یې عوض ورکړې او ما ځنی خلاص کړې ستا په رحمت سره. او په حلا له نفقه می غنی کړې او دحرامی نفقې او ستا د نافرمانی څه می و ساتې ای لوی بخښونکې ربه - سوال کوم دتا څه دعفوی او عافیت او دعفوی دایمی په دین او په دنیا او اخرت کښی، الهی سوال کوم دتا څه د هدایت او دتقوی. پاک لمنی(پاک دامنی) او غِنا او سوال کوم دتا څه چه ماته سمه او حقه لار راوښیی ای دحق او هدایت لار ښونکې خدایه.----

بیابه پر رکن یمانی باندی اللهمَ ربّنَا شروع کړې ترڅو حجر اسود ته رسیږې او هغه اعمال چه په نورو شوطو کښی دی کړی دی هغسی اجرا کړې نو شپږم شوط خلاص سو اووم او اخری شوط شرع سو.

ګتوره لار ښوونه: که فرضاً شکمن وې چه دا به شپږم شوط وی که اووم شوط ، نو ښه داده چه کم عدد یې قبول کړې (شپږم) څه تفاوت نه کوی چه یو شوط اضافه وکړې خو که یو شوط کم سو ټوله طواف دی ناقص سو.

دااووم شوط (دورې) دوعا:

الهی زه سوال کوم د تا څه چه ایمان می را کامل کړې. یقین او عقیده می په صدا قت را قوی کړې او رزق می راپراخ کړې چه پاک او حلال وی - او زړه راکړې عاجزه او ژبه راکړې ذکر کونکې ستا - توبه می قبوله کړی او په رشتیا توبه می په نصیب کړې الهی دمخه تر مرګ می توبه قبوله کړې او په وخت کی دمرګ راحت راکړې نه سختی - بخښنه او رحمت راکړې پسله مرګه - او عفو راته وکړې دټولو ګناهونو کبیره که صغیره وی په وخت کښی دحساب په لو ورځ دحشر او کامیابی راکړې په جنت سره او خلاصیت راکړې د اوره د دوږخ - ای غالبه پر هر چا او اِی لویه بخښونکې یا اَرْحَمُ الرّا حِمیْن. یا الله ختم کړې اجل زما پر خیر باندی. او پوره کړې او میدونه زموږ او اسانه کړې کارونه زموږ د ددین او د دنیا او داخرت زموږ. نو چه رکن یمانی ته ورسیدی وبه وایی

(اللهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِیْ الْدُّنْیَا حَسَنَةً وَ فِیْ الْآ خِرَ ةِ حَسَنَةً وَّ قِنَا عَذَابَ الْنَّا رِ وَ اَدْ خِلْنَا الْجَنَّةَ مَعَ الْاَبْرَارِ یَا عَزِیْزُ یَا غَفَّارُ یَا رَبَّ الْعَالَمِیْن)

ژباړه: یا الله زموږ ربه راکړې موږ ته نیکۍ په دنیا کی او نیکۍ په اخرت کی او ومو ساتې د عذابه داور او داخل مو کړې جنت ته د نیکانو سره یا غالبه پر ټولو یا بخښونکې یاربه د ټوله عالم. کله چه حجر اسود ته ورسیدې طواف ختم سو خدای دی قبول کړی. د طوافو نیتونه په څلرمه برخه (فصل) کی دنیتونو ترعنوان لاندی ذکر کیږی.

دوعا د ملتزم شریف:-

ملتزم شریف د کعبې شریفی د دروازې او حجر اسود ترمنځ فاصله چه ټوله څلور زرع ده بلل کیږی داهغه مبارک ځای دی چه سرور کاینات محمد علیهِ السلام هلته دوعا کول او پر دغه ځای چه ځان و مښلوې او دزړه غوښتنه او د وعا وکړی حق تعلی یی حتماً قبلوی .

ګټوره لارښوونه: فکر دی اوسه چه د طواف په جریان کی دا کار ونه کړې چه په طواف کښی دی سکته را نسی ، اوبل چه ډیره ګڼه ګونه وی په داسی احتیاط به ځان ور ورسوې چه دنورو طواف ته مزاحم نسې ، ټیله او ټمبه به نکوې دښځو سره دډکې څه به ځان ساتې چه ترثواب دی ګناه ډیره نسی ، د طواف دخلګو سره ځان په دوره کی ګډ کړه که څه هم ته طواف نه کوې په یوه یا دوو دورو کی ځا ن د کعبې شریفی دیوال ته ورسوه او د حجر اسود له خوا به اول حجر اسود مسح او مچ کړې بیا به خپل ځان په ملتزم پوری و مښلوې او لاس به د کعبې شریفی په دروازه پوری ټنګ کړې دغه کار داختر پر دریمه او څلرمه ورځ چه ازدحام کمیږی اسانه دئ او دا دوعا به ووایی.

دوعا د ملتزم شریف:-

یا خاونده د دغه قدیمی بیتې زمو ږغاړی د ګونا هونو څه خلاصی کړه۔ او غاړی د میندو او پلرو زموږ –دورڼو او خویندو زموږ- او داولادونو زموږ که مړه دی که ژوندی د ګناهونو څه خلاصی کړه اوداوره د دوږخه مو وساته یا ارحمُ الراحمین یا ذول جلال والاکرام. یا الله ستا بنده یم ستا د بیتې په دروازه می لاس ټنګ کړیدی او ولاړ یم لاندی تر چار چوب ستا امیدوار دی د رحمت یم ستا د عذابه ویریږم ای صاحبه د فضل او کرم او د احسان الله رحم وکړه پر عاجزی زموږ په امان کړه ویره زموږ او قبول کړه اعمال زموږ او ښه کړه احوال زموږ –او وګرځوه په طاعت ستا مشغولیت زموږ او وخیر ته رجوع زموږ او ختم کړه پر نیک بختی اجل زموږ دغه عاجزی زموږ ښکاره ده په حضور ستا او حال مو پټ ندی پرتا .امر کړی دی یو هغه مو ندی کړی –منع کړی دی یو هغه مو کړیدی –نه کیږی علاج زموږ مګر په عفو ستا عفو وکړه ای ښه دامیدو ای عزتمنده قبلونکې دسوالو غفور اورحیم یی یا ربُ العا لمینه.او نوری دوعا ګانی چه هرچا ته دی زړه وی دکامیابی په دنیا او اخرت کښی.

مقام ابراهیم علیهِ السلام:۔

دغه یوه مبارکه ډبره ده چه دحجر اسود سره یو ځای دجنته راغلې ده دغه ډبره پخپله متحرکه وه او د حضرت ابراهیم علیهِ السلام په اراده به کښته پورته کیدل او هری خوا ته تلل او څه وخت چه حضرت ابراهیم علیهِ السلام د کعبې شریفی دخونی معماری کول پر هغی ډبری به ولاړ وو او پر دغه ډبره د حضرت ابراهیم علیهِ السلام د پښو نقش هم پاته دئ ځکه نو دا ډبره لکه حجر اسود هغو مره مبارکه ده نو که دوه رکعته د طواف واجب دامکان په صورت کښی د مقام ابراهیم وشاته وکړی ښه کار دئ ولی بل هر ځای یی کولای سې

دوعا د مقام ابراهیم علیهِ السلام:-

الهی ته ښه عالم یی زما پر پټ او ښکاره حال او زما ددین او ددنیا په حاجاتو ښه خبر یی یا بی نیازه ربه زما حاجتونه را روا کړه که ددنبا دی که داخرت او دنامرده احتیاج څه می وساتې ، الهی زما ګناوی را و بخښه یا ربه د دغه کعبې مه پریږده زما ګناوی مګر را وې بخښې او مه

پریږده زما هیڅ مشکل مګر را اسان یې کړې۔ او منور کړې زړونه زموږ او خاتمه مو په ښه عمل راولې الهی ژوند راکړې په اسلام کې او مرګ راکړې پر اسلام . آمین یاربُ العالمین.

حجر اسماعیل علیهِ اسلام:-

حجر اسماعیل یا حطیم شریف دکعبې شریفې هغه جز دی چه د نعل پ شکل دیوال دکعبې شریفې نه دباندې واقع دی او هغه هم په طواف کښې شامل دی یعنې طواف دهغه تر شا کیږی نه چه دهغه په منځ کې تیر سې دغه لنډ دیوال اوس دښایسته سپین مرمړ ډبرې څه جوړ دی.

دوعادحجر اسماعیل یا حطیم شریف:-

الهی سوال کوم دتا څه دهغه څه چه سوال کړیدئ دتا څه ستا حبیب محمد علیهِ السلام او پنا ه غواړم دهغه څه چه پناه غو ښتیده دهغه څه ستا حبیب محمد علیعِ السلام الهی په برکت ستا دښو نو مونو لوړو صفاتو پاک کړې زړو نه زموږ دهغه څه چه لیرې کوی موږ ستا درحمته څه او مړه مو کړې پر سنتو دمحمد علیهِ السلام او په شوق ستا د ملاقات یا کریمه یا رحیمه.

دوعا داوبو د زم زم:-

دزم زم داوبو تر چښلو وروسته دا دوعا سنت ده الهی زه ستا څه دښه او نفع رسونکی علم غوښتنه کوم دپراخ رزق او شِفا دهر مرض څه غواړم یا ارحمُ الراحمین

حضرت محمد علیهِ السلام فرمایلی دی چه ښه ترینې اوبه دمځکې پر مخ اوبه د زم زم دی ، چښل داوبو دزم زم مخ پر قبله او په ولاړې افضله دی او دطواف نه وروسته یې چښل سنت دی ، دزمزم اوبه پر مخ او سر اچول هم سنت کاردئ او دزمزم په او بو اودس تازه کول هم ښه کار دئ ولی استنجا به نه په وهې.

دصفا او مروا دسعیې دوعا ګانی:-

دغه لاندې تکبیرونه دهر شوط په شروع کښې ویل کیږی وروسته نوره دعا ویل کیږی

.(اَللهُ اَکبَرْ – اَللهُ اَکبَرْ – اَللهُ اَکْبَرْ کَبِیراً وَالْحَمْدُ لِله کَثِیراً – وَ سُبْحَا نَ اللهِ بُکْرَ تاً وَاَصِیْلاً – لا اِ لهَ اِلاَّ اللهُ وَحْدَ هُ – و اَ نْجَزَ وَ عْدَهُ وَ نَصرَ عَبْدَ هُ وَ هَزَمَ الْاَحْزَابَ وَحْدَ هُ لا شَیءُ قَبْلَهُ وَ لا بَعْدَهُ یُحْیِیْ وَ یُمِیت وَ هُوَّ دَا ءِماً لا یَمُوتُ بِیَدِ هِ الْخَیْرُ وَ اِلَیْهِ الْمَصِیْرُ.)

ژباړه:-الله لوی دئ – الله لوی دئ – الله لوی دئ په لویی سره – ډیره ثنا او صفت دی وی الله لره

او پاکی ده الله لره سهار او ماښام – نسته بل څوک وړ دعبادت بیله الله څه چه یو دئ – اجرا کوی وعدې خپلې او مرسته کوی دبنده خپل – او ماتوی ډلې په یوازې۔ نه د مخه ترده شی وو او نه وروسته – ژوندي کول او مرګ ټوله دده په اختیار دی – او ټوله خیر او ښیګڼی دده په اختیار دی او رجوع وده ته ده.

دسعیې داول شوط دوعا:-

یا الهی احسان او رحمت را باندې وکړې او ما وبخښې دټولو ګناهونو څه په تحقیق چه ته عزتمنده او صاحب داحسان او کرم یې یا ربه موږ وساتې داوره ددوږخ او داخل مو کړې وجنت ته دنیکانو سره – نسته بل څوک وړ دعبادت بیله تا څه یو یې الله – وګرځوې موږ سالم غنیمت او زیرې پیدا کونکې په جنت سره ستا دصالحو بنده ګانو سره او دهغه کسانو سره چه تا انعام کړیدئ پر هغو باندې لکه صادقان او شهیدان چه

دغه ښه دوستان دی – الهی موږ سوال کوو د تا څه د هغه خیر او ښیګڼو چه ستا په علم کښی دی او پنا غواړو د هغه شر څه چه ستا په علم کښی دی – الهی ته عالم یی پر ټولو غیبو موږ نه پوهیږو – نسته بل خدای بیله تا یا الله صلواة او سلام دی وی پر محمد علیهِ السلام او دده پر اصحابو ټولو .

یادونه:- پدغه دوعا کښی دجمعی کلمه (موږ) استعمال سویده دهغه مراد ټوله هغه کسان دی چه د صفا او مروا سعیی کوی.

په هر شوط کښی تردوعا وروسته به دا ایت مبارک ووایی

(اِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَا ءِرِاللهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ اَوْ اِعْتَمَرَ فَلا جُنَاحَ عَلَيْهِ اَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَاِنَّ اللّٰهَ شَاكِرٌ عَلِيْم ( ) ۱۵۸ آیت دالبقرې سورت

ښنو څه د الله دی که کوې څوک حج یا عمره ګنا ه نسته پر هغه چه سعیی کوی په منځ کښی د صفا او ژباړه:- په تحقیق سره صفا او مروا د (شکر قبلونکی) او عالم دی. مروا اوهر څوک چه خیر(ښه) عمل کوی الله په هغه شاکر

دغه مبارک آیت د هری سعیی ددوعا په اخره کښی ویل کیږی ، کله چه د هری سعیی په اخره کښی د مروا یا صفا غنډۍ ته پورته سوې دواړه لاسونه به پورته کړې دری واره به اللّٰهُ اکبر ووایی - په بله سعیه به شروع وکړې اوس چه دمروا دغنډۍ څه دصفا وخوا ته دوهمه سعیه شروع کوې .لمړي به هغه تکبیرونه چه په اوله سعیه کښی دی ویلی وه بیا ووایی وروسته به دا دوعا ووایی.

ددوهمی سعیی دوعا :-

تر تکبیرونو وروسته:-الهی تا ویلی دی چه غوښتنه وکړئ له ما څه زه مو دوعا قبلوم – غوښتنه کوو د تا څه یا الله را وبخښه زموږ ټوله ګنا هونه کبیره که صغیره دی پخوانۍ او تازه ګناوی –اِی ربه زموږ واوریدئ هغه غږ چه بلنه یی کوله د پاره د ایمان (چه ایمان راوړئ پر رب خپل) موږ ایمان راوړیدئ پر تا یا الله بخښنه وکړې ګناهونو لره زموږ او و رژوې بدۍ زموږ را ومو پاڅه وی د نیکانو سره په ورځ دحشر او راکړې موږ ته هغه چه تا وعده کړیده پر قول درسولانو – او رسوایی مه راکوې موږ ته په ورځ کښی دقیامت او ته مخالفت نه کوې د وعدې خپل – یا الله پرتا مو توکل دئ او تا ته مو رجوع ده – اِی ربه بخښنه وکړې موږ لره او زموږ برادرانو ته چه تر موږ دمخه یی ایمان راوړی دئ او مه ګرځوې په زړونو کښی زموږ غش دموٌ منا نو سره یا رحیمه یا الله ما لره ګناوی سته په ما بین کښی زما او ستا او ګناوی سته په مابین کښی زما او ستا د مخلوقاتو یا الله هغه ټوله ګناوی چه په منځ کښی زما او ستا دی هغه را وبخښې او هغه ګنا وی چه په منځ کښی زما او ستا دمخلوق دی هغه راڅه واخلې – او په فضل سره خپل ما د احتیا جه په امان کړې – ستا مغفرت ډیر وسیع دئ – یا خاونده د سخا دکرم د عطا اوفضل او احسان – او صلواة او سلام دوی زموږ پر بادار محمد علیهِ السلام اودده پر اصحابو اپر موږ ددوی سره ټوله.

دصفا وغنډۍ ته چه پورته کیږې بیا به دانّ صَفا والمروة ایت تر پا یه ووایی بیا به کعبې شریفی ته وګورې لاسونه پورته کړه ا ودری وار ه اللّٰهُ اکبر ووایه اوس به دریمه سعیه شرع کړې.

ګټوره لار ښو ونه:- که د سعیی په هر ځای باندی وې او دفرض لمانځه اقا مت شروع شو هم هلته به ودریږې لمونځ به په جماعت ادا کړې او همدا رنګه د مړي لمونځ به ادا کړې او که د جمعې خطبه ویل کیده هم به سعیه ودروې لکه په طواف کښی وروسته به د هغه ځا یه خپلی سعیی ته ادامه ورکړې.

ددریمی سعیی دو عا:-

به هغه داولی سعیی تکبیرونه ووایی تر هغه وروسته دا دوعا خپله کړه: په شروع کښی

الهی را پوره کړې نورانیت زمونږ – په تحقیق چه ته پر هر څه قادر یې – الهی زه سوال کوم دتا څه عاجل او هم په اینده کښې دخیر او ثواب – الهی پناه غواړم دهر شر څه که په نژدې راتلونکی وخت کښې وی یا په لیری راتلونکی وخت کښې وی – یا الله محبوب وګرځوې مونږ لره ایمان او ښایسته کړې زړونه زمونږ په ایمان سره – منفور او مکروه وګرځوې مونږ لره کفر، نا فرمانی ستا ، اوفسق – او وګرځوې مونږ له راشید ینو او رهنمایانو څه دښې لارې – یا الله پناه غواړم ستا په رضا ستا دقهر څه او ستا دعذابه څه الهی ثنا ویل پر تا باندې زما دشمیر دتوان څه دباندې ده لکه هومره چه تا ثنا ویلې ده پر ځان خپل – تا لره دې حمد او ثنا وی هومره چه ته په راضی کیږې – الهی نورا نیت غواړم په زړه کښې نورانیت په غوږو کښې نورانیت په سترګو او نورانیت پر ژبه باندې – او نازل کړې پر مونږ ستا برکتونه او رحمتونه او نعمتونه (دایمان اونیکۍ) دهمیش دپاره چه هیڅ وخت نه زایلیږی۔الهی پناه غواړم په تا سره دهغه شیا نو دشر څه چه د شپې په تاریکۍ کښې داخلیږی او دشر څه دهغه شیانو چه داخلیږی د ورځی په رڼا کښې اودشر ه دهغه څه چه دباد ویا سیلۍ سره الووزی یا ارحمُ الرا حمین. چه دمروا غونډۍ ته ورسیدې بیا به اِنّ الصفا والمروة تر اخره ووایی دغونډۍ پر سر به لاسونه پورته کړې او دریواره به اللّٰہُ اکبر ووایی .دڅلرمی سعیی دپاره به دصفا دغونډۍ پر لوری حرکت وکړې په اول کښې به تکبیرونه ووایی بیا به نو داسې دوعا وکړې

د څلرمی سعیی دوعا:-

الهی زه دتا څه غواړم خیر دهغه څه چه ستا په علم کښې دی او پناه غواړم دشره څه دهغه څه چه ستا په علم کښې دی – په رشتیا چه ته عالم په غیبو یې – ندی بل هیڅوک ورړ د عبادت بیله تا څه – پا چایی تالره ده او په ښکاره حق یې – او محمد علیهِ السلام ستا استازیدئ صادقه پر وعده او امین دئ الهی زه دتا څه غواړم چه دغه نعمت داسلام چه تا زه وهغه ته هدایت کړی یم بیرته زما څه مه اخله پر دغه اسلام او ایمان می درولې ستا حضورته او مرګ می پر اسلام او ایمان کړې – پاکی او ثنا ده تا لره الهی مونږ شکر ندی کښلی ستا په حق شکر سره الهی زه ستا فقیر بنده دتا څه هیله کوم چه ته زما سره هغه سی وکړی چه ته اهل دهغه یی او زما سره هغه سی مه کوه چه زه اهل دهغه یم - الهی وګرځوې ما پی رو دښې طریقې ستا د حبیب محمد علیهِ السلام – چه لوړه وې حرمت او احترام دده او عزتمنده کوی کلمه دده- او ساتی وعدې اوزمه دده او کامیابی ورکوې وډلی ته دده او وبلنی ته دده ډیره وې تابعان دده او ډله دده چه ورته وفا کوی او مخالفت دده دسنتو نه کوی – الهی زه دتا څه هیله مندیم چه وګرځوې ما پی رو دهغه چه ستا رسول علیهِ السلام هغه کړیدی او پناه دهغه دمخالفت ځه غواړم.

وصلی اللّٰہُ علی سیدِنا محمدٍ والهِ واصحا بهِ و علینا معهم اجمعین.وروسته به ووایی انّ الصفا والمروة تر اخره چه دصفا دغونډۍ سرته پورته شوې بیا به لاسونه پورته کړې او دری واره به اللّٰہُ اکبر ووایی. دپنځمی سعیی دپاره به مخ پر مروا را کښته سې.

دپنځمی سعیی دوعا:-

لمړي تکبیرونه ویل کیږی بیا دا دوعا به وکړې:

الهی رحم وکړې پر عاجزی زمونږ – او په امن کړې ویره زمونږ – قبول کړې نیک اعمال زمونږ او ښه کړې احوال زمونږ – وګرځوې په طاعت او عبادت ستا مشغولیت زمونږ – او وښیګنی ته مرجع زمونږ – او ثابت کړې په بالا بود سره امیدونه زمونږ – او ختم پر نیک بختی اجل زمونږ- الهی زمونږ عاجزی تاته ښکاره ده او پرتا زمونږ هیڅ ندی پټ- ا مر کړی دی یو هغه مو ندی کړی – منع کړیدی یو هغه مو کړیدی نه خلاصیږو په بل څه مګر ستا په عفوی سره – عفوه وکړی اِی غوره د امیدو الهی سوال او غوښتنه دتا څه غوره ده- ته عفو کونکی، بخښونکی مهربانه او رحیم یې – عفو دی خوښه ده الهی مونږته عفو وکړه – یا الله مه پریږده مونږ ونفسونو ته زمونږ یوه لحظه او ترهغه لا لږ زمان. الهی مونږ پر خپلو ځانو ظلم کړیدئ که ته مونږ ونه بخښې او پرمونږ رحم ونه کړې نو مونږ دتاوانیانو څه یو قبوله کړه توبه زمونږ په تحقیق سره ته غوره توبه قبلونکی اورحم کونکی یې.الهی غوښتنه کوم دتا څه چه توان را کړې د غوره کارونو او دبدو اعمالو دپریښودلو – او زړه سوی او مینه دبیچاره وو او غریبانو سره – بخښنه او رحمت وکړې پر مونږ – دهغه ډلی څه مو جلا کړې چه تا هغو ته اراده دفتنې کړیده – الهی ستا حب او

محبت می په نصیب را کړه –او مینه دهغه چا چه ستا مینه کوی –او مینه دهغه اعمالو چه موږ نژدې کوی ستا وعشق او محبت ته او ستا درسول محمد علیهِ السلا م ومحبت ته. وصلی اللهِ علی سید نا محمد واله‌ِ واصحا به‌ِ وعلینا معهم اجمعین ،آمین. چه دمروا غنډۍ ته نژدې سوې انّ الصفا والمروة آیت مبارک به تر اخره ووایی چه دغنډۍ سرته پورته سوې لاسونه پورته کړه دری واره اللهُ اکبر ووایه.او که دی خاصه دوعا دځان یا دبل چا دپاره غوښته دلته یی وکړه.

دشپږمی سعیی دوعا :-

چه دمروا دغنډۍ څه را کوز شوې دصفا دغنډۍ پر لور ، ړومبې به هغه تکبیرونه ووایی چه په هره سعیه کښی دی ویل وروسته به دا دوعا خپله کړې:-

الهی ته تر هر چا ښه ملګرې دسفر یی زموږ دسفر ملګرې شې –نګه بان زموږ داهل اولاد شې زموږ ترشا –او بد رنګی راولې پر مخانو ددښمنانو زما مسخ کړې دوی پر خپلو ځایو چه وما ته درا رسیدو توان ونلری –یا الله تا لره دی هومره حمد او ثنا وی چه ته په راضی کیږی –الهی زموږ یوازنۍ هیله ستا رضا ده الهی مه شې راڅه ناراضه –ددوږخ داوره او ستا دقهره مو په امان کړې الهی پناه غواړم په تا سره دبدۍ دهغه څه چه تا راکړیدی او د شره دهغه څه چه راڅه منع کړیدی دی –اِی صا حبه دمحکم قوت ما وساته د شر څه د فتنو او خلاص می کړې دټولو مشکلاتو څه- او صالح کړې ظاهر او باطن زما- پاک او صاف کړې زړه زما دحسد او بغض څه –مه ګرځوې پر ما طلب دچا مګر را خلاص یی کړې –الهی منور کړې زړه زما ستا په نور –او مصروف کړې په طاعت ستا بدن زما –او خلاص کړې دفتنو څه باطن زما او مصروف کړې فکراو ذهن زما په قبول دوحدانیت او بی مثله حاکمیت ستا او وساتې زما زړه دبدو وسوسو څه دشیطان الهی پر ما وکړې دومره احسان چه نوی پر ما سلطنت دشیطان یا رحمانه یا رحیمه –وصلی اللهُ تعا لی علی سیدِ نا محمدٍ والهِ واصحا بِهِ وعلینا مَعَهُمْ اجمعین. چه دصفا غنډۍ ته رسیږې بیا به انّ الصفا والمروةَ تر اخره ووایی چه دغنډۍ سر ته ورسیدې دری واره اللهُ اکبر ووایه لاسونه پورته کړه او ځان او ونورو دوستانو ته دوعا وکړه نو داومی سعیی دپاره مخ پر مروا را کوز شه.

دصفا او مروا داوومی سعیی دوعا:-

ړومبې به هغه تکبیرونه ووایی چه دهری سعیی په شروع کښی ویل کیږی وروسته به دا دوعا خپله کړې:- الهی ختم کړې اجل زموږ پر خیر او ثابت وګرځوې په فضل خپل امیدونه زموږ- الهی موږ ته اسانه کړې رسیدل ستا ورضا ته –او په هر حال کښی صالح کړې عملونه زموږ- -یا دهلاکت څه نجات ورکونکې –یا شا هده دټولو رازونو- یا قدیم الاحسانه –اِی همیشه نیکی کونکې د بنده ګانو سره –یا خاونده د سخا یا خاونده دکرم اود اعطا –یا خاونده دفضل او احسان پر مخلوقاتو- یا الله زه سوال کوم دتاڅه دهغه خیر چه سوال کړیدی دتا څه محمد علیهِ السلام چه نبی او رسول ستا د ئ- او پناه غواړم د هغه څه چه پناه غوښتیده نبی او رسول ستا محمد علیهِ السلام –الهی وساتې ما په فضل سره خپل دشر څه د فتنو او عافیت راکړې دټولو تکلیفو –ښه او صالح کړې پټ او ښکاره (ظاهر اوباطن) زما - دبغض او حسد څه پاک کړې زړه زما –یا الله مه پریږدې یوه ګناه زما پر دغه مقام مګر چه را عفو یی کړې او نه یو مقصد مګر را خلاص یی کړې او نه یو فساد مګر را اصلاح یی کړې او نه یوه مریضی مګر را جوړه یی کړې –اونه یو حاجت ددنیا او اخرت مګر را روا یی کړې چه په هغه کښی ستا رضاوی اوزموږ ددنیا او اخرت ګټه وی.

آمین یا رب العا لمین ، و صلی اللهُ تعالی

علی خیرِ خلقهِ محمد رسول الله وآلهِ واصحا بِهِ وعلینا مَعَهُمْ اَجْمَعِیْن یا ارحمُ الرا حمین

. چه مروا غنډۍ ته ورسيدې بيا به دا آيت کريمه ووايې اِنّ الصفا والمروة ترا خره ووايې . سعيې دصفا او مروا خلا صه شوه خدای دی ستا او دټولو حاجيانو عبادت قبول کړي.

دوعا دعرفات:-

کم ذکرونه چه دعرفات په ورځ له زوال نه وروسته ويل يې غوره عمل دئ لاندې ذکر کوم

۱:- تلبيه ويل په لوړ اواز.

۲:-درب العلمين د اسماء الحسنی (ښو نومونو) ذکر کول.

۳ :- لَا اِلٰهَ اِلَّاَ لله وَحْدَهُ لاَ شَرِيْکَ لَهُ لَهُ الْمُلْکُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِیْ وَ يُمِيْتُ بِيَدِ ہِ الْخَيْرُ و هُوَّ عَلَی کُلِّ شَیْءٍ قَدِيْرٌ .

۴:- سورت د قُلْ هُوَ الله تر اخره

۵:-کلمه شريفه.

۶ :- اَسْتَغْفِرُ اللهَ اَلَّذِیْ لا الٰهَ اِلا هُوَ الْحَیُّ الْقَيُّوْمُ وَ اَن اَ تُو بُ اِلَيْهِ .

۷ :- لا الٰهَ الا انتَ سُبْحَا نَکَ اِنِیّ کُنْتُ مِنَ الْظَّا لِمِيْنَ ()

۸ :-حَسْبُنَا اللهُ وَ نِعْمَ الْوَ کِيْلُ .

۹ :-حَسْبِیَ اللهُ لا الٰهَ الا هُوَ ،عَلَيْهِ تَوَکَلتُ وَ هُوَ رِبُّ الْعَرْ شِ الْعَظِيْمِ ()

دغه لوړ ذکرونه په لوړ اواز تکرار تر څو چه کولای يې شې تر زوا ل وروسته بيا د ماز ديګر پورې ترهغه وروسته به د جبل الرحمت(درحمت دغره) وخوا ته ورسې او دهغه په لمن کښې به د زرغونې خيمې سره مخ پر قبله و دريږې دواړه لاسونه به دومره پورته کړې چه دبغل وينبتان دی ښکاره شی دا لاندی دوعا به دزړه په عجز اوژړا دالله په دربار کښې خپله کړې.

دوعا :-

يا الله ته خدای يې ،نسته بلڅوک وړ د عبادت بيله تا څه – يو يې شريک نه لرې- پا چايي دټولو کا ءناتو تالره ده ، تالره دی حمد وثناوی يا الله– تا ته مو مخ دئ او پر تا مو توکل دئ ، يا رب العلمينه يا الله ما وګرځوې دهغه کسانو څه چه نن ورځ ته وخپلو ملا يکو ته په هغو فخر کوې يا ارحم الرا حمينه – يا الله ستا په توفيق او فضل تردغه عظيم الشانه مقامه او زيارت دبيتی ستا را ورسيدم مقتدی په سنتو ستا دحبيب محمد عليهِ السلام– يا الله هر ساءل لره عطا سته او هر اميد وار لره ثواب سته او سته وهر رجوع کونکی تا لره ته احسان – يا الله تا ودرولم پر دغه لوی رکن ددين داسلام په اميد دهغه فضلونو چه ستا سره دی – مه نا اميده کوه اميدونه زموږ –الهی ته عفو کونکی او کريم يی عفو دی خوښه ده عفو راته وکړې يا الله – رحمت ته دی اميد واره يو – او دعذابه دی ويريږو – يا الله زيا د توب نه کوې پر سوالو مګر کرم او سخاوت او پرحا جا تو مګر احسان – يا الله زما حاجت وتا ته بل څه ندئ بيله ستا عفو او بخښنه دګناهونو او نا فرما نيو زما او رضا ستا ،او ستا رحمت پرما چه بيا قهر نوی او هدايت وی چه بيا ګمراهی نوی – او علم چه بيا جهل نوی او صالح عمل اوښه خاتمه وی الهی – ازادی داوره ددوږخ او کاميابی په جنت سره – يا عزيزو يا غفار – الهی ته علم لرې زما په ظاهر او با طن – الهی سوال کوم دتا څه اِی ښه عطا کونکې

خدایه ، یا الله وګرځوې دغه حج زما قبول او مبرور –او وګرځوې ګنا هونه زموږ بخښل سوی –او کوښښ زموږ لایق دشکر او عمل زموږ صالح او قبول –الهی مه پریږدې موږ لره پر دغه مقام ګناه مګر چه را وې بخښې او عفو یی کړې او مه یو حاجت چه ستا په فضل یی را روا یی کړې او نه یو پور مګر را ادا یی کړې ـاو نه یو مریض مګر راصحت یی کړی –او نه یو مړي مګر چه رحمت پر وکړې.او نه یو دښمن چه خوار یی کړې –او نه یو حاجت دحاجتو څه ددنیا او داخرت چه تا لره په هغه کښی رضا وی او زموږ په هغه کښی صلاح وی مګر را روا یی کړې او را پوره یی کړې –الهی موږ سوال کوو دتا څه دهغه ښو چه سوال کړیدی ستا څه پر دغه عرفات بنده او پیغمبر ستامحمد علیهِ السلام او پناه غواړم دهغه شر څه چه پناه غوښتیده دهغه څه محمد علیهِ السلام پر دغه مقام –الهی نقل کړې موږ پر دغه مقام دبد بختیۍ څه و نیک بختیۍ ته او داوره ددوږخ څه وجنت ته اودقهره څه ستا ورضا ستا ته او دفقر څه وغنی ته او د ذلت څه وعزت ته او دمخالفت څه دشریعت واستقامت ته دشریعت او دتولو اقسامو څه دشر وټولو اقسامو ته د خیر او مه ګرځوې دغه ګښت اخر ګښت دراتګ ودغه مقام ته زما ـالهی وګرځوې اخر دعمر زموږ خیر دعمر زموږ –او خیر داعمالو اخر داعمالو زموږ او خیر دورځو ورځ دملا قات ستا –الهی موږ سوال کوو دتا څه دجنت او هغه قول او عمل چه نژدې کوی موږ وجنت ته او پناه غواړو د اوره ددوخ او دهغه قول او عمل څه چه نژ دې کوی موږ ودوږخ ته الهی اجرا کړې پر موږ هغه سی چه ته یی اهل یی نه هغه سی چه موږ یی اهل یو –الهی نسته بیله فقره او عاجزۍ زما بله وسیله وتا ته دلاس دپورته کیدو –او نسته بله لار بیله ټکولو ددروازې ستا درحمت –الهی که زه جواب سم ستا درحمت ددروازې څه نا امیده ، بل به دچا دروازه و ټکوم الهی یوازی امید مو ته یی –که داسی وی چه یوازی نیکو کاران به ستا څه امید کوی نو ګناه ګاران او بد عمله به چا ته مراجعه کوی الهی ته بخښنه وکړې ته ددغه کار اهل یی الهم اغفرلی ولامةِ محمد علیهِ السلام نوکه ته مو ترټې نو دچا څه به امید وکړو –الهی ستا سخاوت دومره دئ چه هیڅ ګناه ګاره به پر دغه ځای بی عفوی پرې نږدې - اللهم ربنا اتنا فی الدنیا حسنَةً وفی الاخر حسنَةً و قِنَا عذاب النا ر ، الهی ما وبخښې زما مور او پلار وبخښې زما او لادونه وبخښې زما ورڼه او خویندی وبخښې زما نیکه ګان او انا ګانی وبخښې او زما ټوله اقربا او اشنا یان وبخښې او ټوله هغه کسان چه زما څه یی غوښتنه ددوعا کړیده وبخښې او ټولو مسلمانا نو ته پوره عفو وکړې او ستا درحمت مستحق ټوله وګرځوې ددنیا او اخرت کامیابی ور په برخه کړې. (حاجی صاحب که وبل چاته دی خاصه دوعا کول نو نوم به یی واخلی مثلاً دصحت دپاره دمریض یا خاص نژدې مړی او یا هر نژدې دوست په نامه هم یادولای شې)

وَصلی اللهُ علی سیِدنا محمد علیهِ السلام والهِ واصحابهِ وعلینا معهم اجمعین یا ربُّ العا لمین آمین.

دماښام تر لمر لویدو وروسته به دمز دلفی شریفی پر لور حرکت وکړې.

ګټه وره لار ښوونه:–

حاجی صاحب که دپښو دتلو توان ولرې زما مشوره داده چه دغه لاره دعرفات څه تر مزدلیفې شریفی پوری ټوله ۴ میله لار ده په عادی تګ په دوه ساعته کښی وهل کیږی او که په بس کی ولاړشی نو په ۸ساعته کښی بسونه دډیری ګڼه ګونی دبسونو او نورو عراده جاتو له لاسه وهی چه نه به دی لمونځونه او عبادت په ښه توګه ادا کړې او هم په بس کښی ۸ یا ۱۰ساعته کینا ستل دی ستړي کوی او پښې به دی وپړسیږی ،کله چه دی د پښو دتګ اراده وکړه وبه وایی الهی را ته اسانه یی کړې اوراڅه قبول یی کړې چه دغه د پښو تګ پر هر قدم الله وتا ته نیکۍ اوثوابونه درکوی ، دپیاده وو لاره ښه لنډه لار هم ده ، دعرفات په اخره کښی تشنا بونه دی هلته به ښه اودس تازه کړې دنورو حاجیانو سره به دمزدلیفې پر خوا حرکت وکړې په دغه اوداسه که دما خستن او ماښام لمونځونه چه یو ځای ادا کیږی وکړې ډیر به ښه وی ، په هرصورت یو دوه لیټره بوتل اوبه دځانه سره واخله چه په هغه به بیا دسهار دلمانځه دپاره اودس تازه کړې داو داسه تازه کولو په وخت کښی دخپل ملګری څه کمک وغواړه چه اوبه درتوی کړی اوبه به دی په دې ډول وسپموې ، کله چه مزدلیفې شریفی ته ورسیدې هلته ځنی وظیفې دی چه دلته

یی په ګوته کوم:- اول به د ماخستن او ماښام لمونځونه یو ځای په یوه اذان او دوو اقامتونو د ملګرو سره ادا کړي ، اول به د ماښام دلمانځه فرض او بیا په بل اقامت د ماخستن دلمانځه فرض اداکړه وروسته به د ماښام دلمانځه دوه رکعته سنت ادا کړي او وروسته به د ماخستن دوه رکعته سنت او په اخره کی دري رکعته وترا دا کړي ، او د ماښا دلمانځه دادا کولو په نیت کښی به قضا یی نه وایی فقط پدې حاضر وخت د ماخستن به وایی ځکه دغه ته قضایی نه ویل کیږی ځکه چه د شریعت په امر دا ځنډول شوی وو .

دوهم به تر خپل توانه پوری په دغه شپه کښی چه تر شب قدر افضله ده ، درود پر محمد علیهِ السلام ، او تلاوت د قرآن مجید یا نور ذکرونه د پاک الله وو ایی ، هغه وخت چه د مشعر الحرام غره ته ورسیدي (داغر د مزدلیفې شریفی د مسجد څه ۱۵۰ متره فاصله لری چه د عرفات له خوا راځې ستا د چپه لاس وخوا ته دغره په اخره کښی پروت دئ کچنی شانته غردئ او پر سر یی یو کچني تعمیر دی خو پوښتنه د با تجربه خلګو څه هم ښه کار دی په هرصورت هغه ته نژدې به هم د شیطا نانو د پاره ډبری ټولی کړي او هلته به استراحت وکړې د سپیدو پر وخت هلته توپونه ویشتل کیږی نو تر توپو وروسته به د سهار لمونځ ادا کړي او بیابه که دی توان درلودی د مشعر الحرام غره ته به پورته سې او دوعا به وکړې داکار سنت دی کولای سې دغره په لمن کښی هم خپل خواستونه د پاک الله له درباره وکړې پر دغه مقا م د سړی ټوله ګناهونه بخښل کیږی او سړی پاک موءمن ګرځی دا عقیده به لرې ، د امت غم خوره نبی محمد صلی اللهُ علیهِ وسلم ته پر دغه مقام ټوله امت په شمول د هغو کسانو چه دګناه د ثقلت په خاطر په عرفات کښی نه وه بخښل سوی ور وبخښل سوه او د ټوله امت د بخښنی زیری ورکړه سو ، همداسی دی الله پاک زموږ حاجتونه هم را پوره کړی او خدای مودی د محمد علیهِ السلام د بخښل سوی امتیا نو په ډله کښی د قیامت – د محشر او د حساب په ورځ راوپا څه وی آمین ، دلمر څرک د مخه به د مینا شریفی پر لور حرکت وکړې ، د سپیدو څه تر لمر ختو پوری په مز دلفه شریفه کښی پاته کیدل یو د حج د واجبا تو څه دئ یعنی که د سپیدو د مخه د مزدلیفې شریفی د مځکی څه ووزی دم (پسه) لازمیږی ولی که بیرته په دغه موده کښی را وګرځیدې ولو یوه دقیقه هم وی د دم څه خلا صیږې وجوب د مزدلیفې شریفی پر مریض او د هغه پر خادم ،اوهم پر ضعیفه ښځه او دهغې پر محرم نسته.

دوعا د مزدلیفې شریفی:-

یا الله موږ راغلی یو په جماعت سره او د تا څه د خپلو ګناهونو دعفوی او بخښنی شفا عت غواړو نا امیده مو مه جوابه وه الهی او راکړې هغه نیکې چه خپلو صالح بنده ګانو ته یی ورکوې – الهی مه ګرځوې موږ د دغه ځایه مګر کامیابه او پاک د ټولو ګناهونو څه – یا خاونده د سخا او عفوی- یا الله یا غفور الرحیمه الهی موږ ستا څه غواړو چه د رحمت دروازې زموږ پر مخ خلاصی کړې زموږ دوعا ګانی مستجابی وګرځوې ،ستا نه هر مجبور او لا چاره سوال کوی الهی سوا لونه مو قبول وګرځوې الهی زموږ د پاره شاهد سې نه دا چه پر موږ شاهد سې – په دنیا کښی ژوندون راکړې د موءمنانو او مړه مو کړې مسلمین د ایمانه سره – زموږ سوالونه د خپل رحم لا یق وګرځوې – الهی ستا درضا او بخښنی لا یقان مو وګرځوې اللهمَ رَبّنَا آتِنَا فِیْ الدُنْیَا حسَنَۃً وَ فی الا ٰخِرَۃِ حَسَنَۃً وَ قِنَا عَذَابَالنّارِ. الهی عفو وکړې موږ لره او زموږ میندو او پلرو لره زموږ نیکه ګانو او انا ګانو لره او زموږ اولادو لره او زموږ خویندو او ورڼو لره زمو ټولو دوستانو او اشنا یانو لره او زموږ ټوله اقربا وو لره او ټولو مسلمانانو لره عفو وکړې ټولو هغه کسانو لره چه زموږ څه یی د دوعا غوښتنه کړې – وټولو ته په دنیا او اخرت کښی کامیابی یه بخښنه او رحمت ستا ور نصیب کړې الهی ته غفور یی ته رحیم یی.

وصلی اللہُ تعالی علی سیدِنا محمد علیهِ السلام وآلِهٖ واصحا بِه وعَلَیْنَا مَعَهُمْ اَجْمَعِیْن بِرحْمَتِکَ یَا اَرْحَمُ الرَا حِمِیْن ، آمِیْن.

دیوولسم او دوولسم دورځو د کچنی او میانځوی شیطان تر ویشتلو وروسته دوعا:-

کله چه دی د ا ختر په دوهمه ورځ لمړي کچني شیطان (جمرة الصغرا) په اوو ډبرو وویشت دهره طرفه ویشتل یی صحیح دی ولی مخ پر قبله افضله دئ نو بنه به را څنګ ته سې اودلویو پایو سره به دوعا وکړې بیابه نو ورسی دوهم میانځوي شیطان (جمرة الوسطی) ته مخ پرقبله به ورته ودریږې او په اوو ډبرو یی وولی پر هره ډبره ویل کیږی (بِسْمِ اللّٰہِ اللّٰہُ اکبر)

وروسته به داول شیطان پر ډول را څنګ ته شې او مخ پر قبله دلوی پایو سره بیا خپله دوعا وکړې وربه سې دریم یا لوشیطان (جمرة الا کبر) به په اوو ډبرو وولې تر لوی شیطان وروسته دوعا نسته. فکر کوه چه شیطان ته به پوچ کنځاوی نه کوې فقط وایی چه د تر ټلو د شیطان د پاره او درضا دالله پاک (بسم اللہ اللّٰہُ اکبر)

دوعا :-

الهی پدغه منی شریفه کښی احسان وکړه پر موږهغه سی چه تا پر خپل استازی او نبی محمد علیهِ السلام آو پر خپل ټولو انبیا وُعلیهِمُ السلام او پر او لیا وو خپل او پر اهل دعبادت خپل کړیدئ – الهی تصدیق مو پر کتاب ستا اومتا بعت مو د سنتو دحبیب ستا محمد علیهِ السلام دئ – یا ربالعالمینه خلاص مو کړه ستا دعذابه یا رحمانه یا رحیمه- او ثنا دی وی همیشه هغه ذات لره چه وا حد دی او احد دئ – ثنادی وی همیشه هغه ذات لره چه بې نیازه دئ – ثنا دی وی همیشه هغه ذات لره چه نه دچا څه پیدا سوی او نه دده څه څوک پیدا سویدی – ثنا دوی هغه ذات لره چه نسته هغه لره هیڅ سیال – الهی ثنا دی وی پر تا باندی هومره چه تا ویلې ده پر ځان خپل چه زموږ دحساب دتوا ن څه دباندی ده - الهی زموږ عاجزی قبوله کړه او داخل مو کړې په صالحو بنده ګانو کښی خپل – وصلی اللّٰہِ تعالی علی خیر خلقهِ محمد علیهِ السلام وآلهِ واصحا بهِ وعلینا مَعَهُمْ اجمَعِینْ وسَلّمَ تَسْلِیْماً داءِماً یا رب العالمین بِرَحْمَتِکَ یا ارحمُ الراحمین.

دوعا د طواف الوداع (رخصتۍ) : -

د طواف وروسته چه دی دوه رکعته واجب ادا کړه نو دا دوعا به خپله کړې: الهی دغه ستا بیته ده او تا هغی ته عزت او حرمت ورکړیدئ – ددغه بیتې په روی موږ ټوله که حجاج دی که عمره والا زایران دی که مسافرین که مقیمین په سمه یا په دښت کښی په وچه یا په بحر کښی ترخپلو کورو سلامت ورسوې او دټولو دغه تلاښ اوحج قبول او مبرور وګرځوې یا هغه ذاته چه بیرته رسوې مسافران خپلو کورونه ته موږ راولې په کرا تو او مکرر می راولې وزیارت ته ستا دبیتې تایب او عبا دت کونکی او خاص تا لره حمد ویونکی الهی سوال کوم دتا څه د او داوبه کامیابی په ورځ کښی دقیامت بخښنه او رحمت په ورځ کښی دعذاب ، اودرضا ستا په ورځ کښی دثواب او نو ر په تا ریکۍ کښی ستا دنبی محمد علیهِ السلام –الهی ماته قدرت پر ښو راکړې او دبدو څه می وساتې – او ملګرتیا کیدو په ورځ کی دمحشر دتندی دمسکینا نو او مظلومانو مینه می په زړه کښی را کړې –الهی ستا دبخښنی او رحمت هیله می را پوره کړې – الهی پر هغه قوم چه تا دفتنې اراده کړی وی ما دهغو دډلی څه وباسه –او ژوند می ختم کړې په رحمت سره ستا چه په فتنو خراب نسم – الهی ستا محبت می په نصیب کړې او محبت دهغه چا چه ستا محبت کوی او محبت دهغه اعمالو چه ستا ودوستۍ ته می نژدې کوی – یا ارحمُ الرّا حِمین الهی هیله کوم دتا څه چه زما په برخه هدایت او تقوا راکړې او پاکی او غِنا راکړې –الهی دهوا او نفس دفتنې څه می په امان کړې حتی یوان می د نفس او شیطان تر تسلط لاندی مه راوله الهی – دتا څه هیله کوم چه وګرځوې اخره دعمر زما خیر دعمرزما او خیر داعمالو زما اخر داعمالو زما او خیر دورځو مالره ورځ دملا قات ستا یا ارحم الراحمین ، وصلی اللّٰہُ تعا لی علی سیِدنا محمد وآلهِ واصحا بهِ وعلینا معهم اجمعین یا ربُّ العا لمین.

لنډه یادونّه:- حا جی صاحب اومحترمی حجانۍ تاسی ولیدل چه ټولی دوعا ګانی د خدای حضورته په عاجزی او دتوبې دقبول او دعفوی دپاره وې که دځا ن په مورد کښی وې که دبل چا دپاره وې – یعنی زموږ دټولو مقصد به داوی څه وخت چه ددې دنیا څه ځو باید دګناهونو څه پاک او مسلمان ولاړ شو – نو پر ځان دی فکر وی چه تر حج وروسته دګناهونو پیټی بیا در په غاړه نسی. په هر مقام کښی دحج او عمری دغه ذکر په تکرار وایه

١:سُبْحَانَ اللهِ والحَمْدُ للهِ وَ لا اللهِ الا لَهُ وَاللهُ اَكْبَرْ .

٢ :– اَسْتَغْفِرُ اللهِ الَذىْ لا الهَ الا هُوَ الْحَىِ الْقَيّومُ وَ اَتُوْ بُ اِلَيْهِ .

«ځلرمه برخه په حج کښې د مهمو او ضروری افعالو لارښونې»

سوال:- څرنګه و الله پاک ته توبه ایستل کیږی ؟

جواب:-حق تعالی په خپل کلام کښې داسې فرمایې

(یَا یُّهَا الَّذِیْنَ آمَنُو تُوْبُوْ اِلَی اللهِ تُوْبَة نَصوحَا ()   دسورت التحریم ۸آیات

ژباړه:-اې هغه کسانو چه ایمان مو راوړیدئ توبه وباسی الله لره خالصه اودزړه توبه.

په دې آیات کښې حق تعا لی خپلو بنده ګانو ته د توبې لار ښونه کړیده یعنی ماته توبه وباسی چه زه مو توبه قبوله کړم او ومو بخښم ځوک چه دګنا هونو څه پاک وی دهغه ځای به حتماً جنت وی. ځکه نو هر موءمن په هر وخت کښې باید توبه دیاده ونه باسی خاصتاً په مقد سو ځا یونو او اوقاتو کښې ، هر کله چه پر یو نا وړه عمل خپل پښیمانی وکړې او توبه وباسی یعنی چه دوباره یې نه تکراره وې ، خدای دخپلو بند ګانو په زړو خبر دی–توبه که په اخلاص وی نو الله پاک هغه حتماً قبلوی خدای تعا لی توبه قبلونکی او رحیم دئ ، خصو صاًپه حج کښی او دعرفات په ورځ او شپه کښې دالله جلّ جلا لهُ درحمت دروازې دحاجیانو او صادقه تو به کونکو پر مخ خلا صی وی او خواست اوغوښتنه یې دالله پاک په لوی دربار کښې منظور او قبلیږی ،ځکه نو په دغه وخت او دغه مقام کښې پر خپلو نا وړه تیرو اعمالو پښیمانی اودزړه داخلاسه توبه کول(چه بیا به نه تکرا ریږی) او عفو غوښتل یو فوق العاده غنیمت دئ چه هر حاجی باید دهغه څه استفاده وکړی او د الله جلَ جلا لهُ سره تعهد وکړی چه بیا هغه نه تکراره وی نو دغه کسان دی چه به جنت ته ځی او نور(رڼا) به په ورځ د حشر ددوی دمخه او پر اړ خونو ورسره روان وی ، او وایی به چه الهی دغه نور او بخښنه زموږ دپاره دایمی وګرځوه ، ولی که دچا څه توبه ما ته شوه اوبیا یې هغه عمل تکرار کړئ نو پدی دنیا کښې دانسا نانو په نزد د متکرر جنا یت کاره جزا خوچنده سخته وی نو دخدای په نزد هم دتوبه ماته ونکی جزا ډیره درنه ده ، الهی موږ ته توان راکړې چه پر خپلو توبو ثابت قدمه واوسو او الله جلَ جلا لهُ مودی دتوبه ماتونکو د ډلی څه په امان کړی او موږ دی صادقه توبه کونکی وګرځوی آمین.

سوال :- توبه څو ډوله ده ؟

جواب:-توبه پر پنځه ډوله ده :-

۱:- هغه حقوق چه دبنده او پاک الله تر منځ دی او قضایی لری لکه ترک دلمانځه–ترک دذکات یا روژه خوړل ددغو اعمالو توبه داسی ده:- څه چه دربا ندی وی تر وسه وسه به یې قضایی راوړې او دخدا ی جلَ جلا لهُ سره به وعده کوی چه بیا یی نه قضا کوې او دری واره به استغفار وایی:

(استغفِرُ اللهِ الذی لا اللهَ الا هُوَالْحَیُّ القَیُّو مُ واتوبوالیهِ)

۲:-دهغه اعمالو څه توبه چه د خدای د اوا مر و څه دی مخالفت کړی وی لکه زنا- شراب-قمار- په دروغو قسم خوړل یا داسی درواغ ویل چه دخلګو تر منځ دفتنې باعث شوی وی-پر داسی اعمالو به پښیمانی کوې او دالله سره به وعده کوې چه بیا یه نه تکراره وې اودرې واره به استغفر وایی چه لوړ ذکرشو.

۳:-تو به د هغه مظالمو څه چه دیوه بنده اوبل بنده تر منځ دحق تلفی وی مثلاً غلا-رشوت-او یا په ظلم سره دچا حق لاندی شوی وی-یادی په معامله کښی په ټګی او درواغو دبل حق خوړلی وی یا د امانت مال یادیتیم مال بیله شرعی اجازې څه دځان په ګټه استعمال کړی وی، که دهغه اندازه درمعلومه وه هغومره به بیرته مسترده وې او عفو او حق پلیت به دهغه څه غواړې ، داعمل دشیطان په تلاښ ډیرمشکل ښکاری ولی باور وکړه کله چه داسی وکړې الله جلَ جلا لهُ دهغه څو چنده عوض درکوی او ارواح به دی دومره په خوښ سی چه ته به په هغه ډیر ویاړې ، او د خدای پاک سره به تعهد کوې چه بیا یی نه تکراره وې او دری واره به استغفار ووایی.

۴:- توبه دهغه مظالمو څه چه خاوند یی نه پیژنې یا مړ وی او وارث یی هم نه پیژنې مثلاً دچا دباغه یا دچا دکوره دی څه په ظلم وړی وی که په غلا وی که په زوره نو هغه اندازه به دهغه سړی په غیاب کښی خیرات کړې او د الله پاک څه به عفو وغواړی چه دا عمل به بیا نه تکراره وې او اسغفار به دری واره ووایی.

۵:- توبه دهغه مظالمو څه لکه دچا غیبت-یاچاته سپکاوی او ښکنځل-یا یو مظلوم نا حقه وهل که ژوندی وی حق پلیت په ځنی غواړې او که مړ وی دخدایه به دهغه په حق کښی بخښنه ورته غواړې وایی به الهمّ اغْفِرهُ(خدایه دی وبخښې) چه حق تعا لی هغه ستا څه راضی کړی او دخدای سره به وعده کوې چه بیا دا عمل نه تکراره وې او درې واره به استغفار وایی.

توبه هر وخت اوپه هر ځای کښی چه په صحیح توبه سره وی قبلیږی نه دا چه محض په خوله ووایی زما توبه ده او دزړه توبه نه وی ،ولی دعرفات په ورځ به دټولو تیرو ناوړه اعمالو څه بخښنه غواړې او توبه به کوې.چه هلته ترنورو ځایو او وختو افضله او مورد قبول واقع کیږی .که څه هم توبه دګناهونو څه دخلاصون یوازنۍ لاره ده نو ای موٌمنه هروقت اوپه هر ځای کښی توبه دیاده مه باسه دالله جلّ جلا لهُ حبیب محمد علیهِ السلام ویلی چه زه هره ورځ تر اویا ۷۰ واره ډیر استغفار وایم اوالله پاک ته توبه باسم نو هغه والا مقامه نبی دخدای چه دهر ډول ګناهونو منزه وو دومره استغفار وایه او توبه یی کول نو پر امتیانو یی چه دهر یوه پر شا دګناهونو پیټی دی باید هر ګړې اوهره لحظه توبه دیاده ونه باسی ولی چه مرګ په باور ندی او چا ته دمخه خبر نه ورکوی نو دمخه تر هغه چه د مرګ وخت راورسیږی باید توبه مو کړې وی او دخدای په حضور کښی مو پښیمانی اظهار کړې وی هر ورځ دسهار تر لمر ختو مخه اودما ښام تر لمر لویدو وروسته دتوبی دقبلیدو وخت دئ هره ورځ استغفار ویل او توبه استل ډیر لازمی کاردی موږ باید ډیر متوجه واوسو چه تر توبی کښلو وروسته خصوصاً تر حج وروسته چه سړی دټولولو ګناهونو نه توبه ایستلی وی او پاک موٌمن ګرځیدلی وی نو شیطان ډیر تلاښ کوی چه مو بیا په ګناهونو ولړی او دالله پاک سره موو عده خلافه کړی او دالله جلّ جلا لهُ دقهر اوغضب مستحق مو وګرځوی ، نو ځکه زموږ پر اعصاب او امّاره نفس باندی په شدت کار کوی چه ددوږخ مستحق مو وګرځوی او ددخدای پاک درحمت څه بی برخی کړی.

دنفس په هکله لنډ ه څرګنده ونه:-نفس اماره دانسان امر کونکی نفس دی چه همیشه انسان دغرور اوتکبر اوګناهونو پر لور ټیل وهی اوشیطان دهغه په فعال ساتلو کښی ډیر تلاښ کوی

اوبل نفس لوّامه دی چه موږ هغه وجدان نو مولی دی دانفس همیشه موږ تر سوال لاندی را ولی چه ولی دی دا نا وړه کار وکړ باید توبه وباسی داډول نفس دالله په صالحو بنده ګانو کښی قوت لری او فعاله وی او شیطان کوښښ کوی چه دغه نفس ویده او غیر فعاله وساتی

او بل نفس مطمئنه دی چه دانفس داولیاو الله اونبیانو علیهمُ السلام نفسونه دی چه شیطان هغه ته لار نلری او د هغه نه تېښتی. الله جلّ جلا لهُ مودی دشیطان او نفس امّاره دتسلط نه په امان کړی آمین.

سوال :- په حج کښی مختلف نیتونه څرنګه دی ؟

جواب:- هر ښه عمل اراده او نیت غواړی هر نیت باید دزړه څه وی نو ددې دپاره چه نیت دی دزړه وی باید په خپله مورنۍ ژبه یی ووایی چه دزړه سره دی لار ولری او ځنی خلګ چه په عربی ژبه کښی پوره پوهه ولری نو په عربی زبه دی وکړی.

داحرام نیت:فقط وایی (احرام می تړلی دپاره دواجب عمرې) الهی راته اسانه یی کړې او را څه قبوله یی کړې ، دا ډول نیت په حج تمتع کښی کیږی ، او دنفلی عمرې دپاره به ووایی (احرام می تړلی دنفلی عمری) الهی راته اسانه یی کړې او راڅه قبوله یی کړې ، که د ځان دپاره وی او که دبل چا دپاره وی نو دهغونومونه به اخلې مثلاً (احرام می تړلی دنفلی عمری) الهی راته اسانه یی کړې او را څه قبوله یی کړې ، الهی ثواب یی زما ومور او پلار ته زما نیکه ګانو او انا ګانو ته او محمد علیهِ السلام او ټولو رسولانو او انبیا علیهِمُ السلام ته سره دټولو مسلما نا نو ورورسوې.دا ډول عمره کول دومره ثواب لری چه حق تعالی یی دا ټولو ته جلا جلا دعمری ثواب ورکوی او ستا دپاره هم د ټولو په اندازه یوا زی ثواب درکول کیږی. او که یی دیوه یا دوو اشخاصو په نامه وکړی هم یی وهغوته او هم تاته په هغه اندازه ثواب درسیږی ، او د واجبی عمرې او نفلی عمرې اعمال یو ډول دی یعنی تر طواف وروسته دوه رکعته واجب دطواف دمقام ابراهیم علیهِ السلام وشاته ادا کړې وروسته سعیه دصفا او مروا اوبیا به سر وخریی چه حلال سې که نه نو هغسی محرم پا ته کیږې ،

په تمتع حج کښی چه احرام تړې وایی چه (احرام می تړلی د دفرضی حج دا سلام)الهی راته اسانه یی کړې او راڅه قبول یی کړې ، همدا نیت په حج افراد یا حج مفرد کښی هم صحیح دئ ولی که دبل دپاره دی حج کاوه دهغه اسم به معلوم کړی مثلاً (احرام می تړلی دفرضی حج دا سلام دپاره دفلانی) الهی راته اسانه یی کړې او راڅه قبول یی کړی.تر نیت وروسته تلبیه ویل کیږی او بیا دوه رکعته سنت.

او په حج قران کښی به ووایی چه(احرام می تړلی دفرضی حج او عمری) الهی راته اسانه یی کړې او را څه قبول یی کړې پدی نیت کښی چه دی عمره وکړه سر به نه خریی او همدا سی محرم به پا ته شي ترڅو چه د حج مناسک دی هم ادا کړه نو به سر وخریی او احرام به خلاص کړې او دې قبول کړی. دطواف فرضی او سعیی وروسته نو پوره حلال شوې خدای

شرطی نیت: - که څوک د ویزې یا کم بل مشکل په علت مطمئن نه وو چه حج به تر اخره پوره کړی یا نه نو به هغه وخت چه پر میقات احرا م تړی داسی نیت به کوی (احرام می تړلی دفرضی حج که پر هر ځای بند شوم او نور می حج ته دوام نشوا ی ورکولای هغه ځای به زما دحلا لی وی) نو پر هر ځای چه بند سوې هغه ځای ستا دحلا لی دی احرام خلاص کړه نور حلا ل یی ځکه چه اول دی دا شرط ایښی وو .

دطواف نیت:- دحجر اسود پر برا بری به ودریږی او مخ دحجر اسود وخواته اول به ووایی (اراده لرم داوه شوطه(دورو) طواف فرضی دحج پر دغه کعبه شریفه) الهی راته اسانه یی کړې او راڅه قبول یی کړی ، که نژدی وې نو به د حجر اسود استلام وکړې یعنی لاس به پر تیر کړې اومچ به یی کړې او وبه وایی بِسۡمِ اللّٰهِ اللّٰهُ اکبر نو طواف به شروع کړې. او که دحجر اسود څه لری وې نو به اورغوی دهغه وخواته ونیسې لکه چه دی لمس کړی نو تر بسم الله اللّٰهُ اکبر وروسته به لاس مچ کړې او طواف به شروع کړې.

او که دواجب عمرې طواف وو نو به ووایی (اراده لرم د اوه شوطه طواف واجب دعمرې پر دغه کعبه شریفه) الهی راته اسانه یی کړی او راڅه قول یی کړی.

د سنت طواف القدوم د پاره به وو ایی (اراده لرم داوه شوطه طواف سنت دقدوم پر دغه کعبه شریفه) خدایه راته اسانه یی کړې او راڅه قبول یی کړې.

او که نفلی طواف وی وبه وایی (اراده لرم داوه شوطه طواف نفلی پر دغه کعبه شریفه) خدایه راته اسانه یی کړې او راڅه قبول یی کړې ، په نفلی طواف پسی دصفا او مروا سعیه نشته فقط دوه رکعته واجب به ادا کړې. هر شوط دطواف دحجر اسود د خط څه شروع کیږی او پر هغه ختمیږی. فهم دی ونیسه چه شروع دطواف دحجر اسود برابرئ څه یا یو څو انچه دهغه څه دمخه شروع کړې او که تر خط راتیر وې نو هغه یو شوط دی ندی حساب هغه به پوره کړې په اخره کښې.

دصفا او مروا دسعیی (تګ او راتګ) نیت:- (خدایه اراده لرم داوو سعیو دصفا او مروا) الهی راته اسانه یی کړې اوراڅه قبوله یی کړې سعیی پخبله دطواف تابع ده یعنی که دحج فرضی طواف وروسته وی هغه پخپله فرضی کیږی او که دواجب عمرې سعیه وه هغه واجب ده اوکه دنفلی عمرې وه هغه هم نفلی کیږی نوځکه ویل یی په نیت کښې لازم ندی.

په حرم شریف کښې که دی دلمانځه نیت تاړه وایی به چه مخ می دئ ودغه کعبې شریفی ته یعنی د(دغه) کلمه لازمه ده او خاص خدایه تالره یی اداکوم ،اوهم نیت دزړه معتبر تره دی تر ژبی ویل با ید نیت په زړه کښې وکړې اوکه پر ژبه هم تکرار سی ډیربه خفیه وی چه بل څوک یی نه اوری باک نلری.

سوال:-په حرم شریف کښې افضل کارونه کم دی؟

جواب:- په دی عقیده او باور به یی چه دالله پاک میلمه یی الله پاک پخپله ته وخپل کور ته دعوت کړی یی نو دلته چه هره روا غوښتنه وکړې الله پاک یی قبلوی ، هر عبادت دی یو په سل زره چنده (۱۰۰۰۰۰) اجر لری او که په جماعت لمونځ په حرم شریف کښې دننه وکړې دغه عد د په ۲۷ کښې نور ضر بیږی یعنی ۲۷ لکه واره تر عادی لمونځ ډیر ثواب در په برخه کیږی ، نو دا موقع خو دنیک بخته انسا نانو په برخه کیږی داغنیمته موقع به دلاسه نه ورکوې او دهری دقیقې څه به اعظمی استفا ده کوې.

۱:- عمرې راوړل دمخه تر حج او وروسته تر حج ، دحج په پنځو ورځو کښې یعنی دلوی اختر دمیاشتی دنهمی یعنی عرفات ورځ بیا داختر تر څرمی پوری که عمره ونه کړې ښه به وی اودحج پر نورو وظایفو لازم دقت وکړې غوره کاردئ ولی که عمره هم وکړی عمره دی قبلیږی ولی ډیر غوره وخت دعمری دپاره دغه وخت ندی تردغه ورځو څه دباندی یی وکړه

ولی چه د هری عمری د پا ره به جلا احرام نیت کوې هغه هم دمیقات څه اوطواف اوسعیه او دسرخریل غواړی چه دعمرې داحرامه خلاص شې نو که دحج په ورځو کښې وی دحج دمناسکو سره مشکله کیږی نو پدی علت دعمرې کول پد غه پنځه ورځی کښې ضرور ندی.

۲ :- نفلی طوافونه ، دوه طوافه دیوې عمرې ثواب لرې. او دوې عمرې دیوه حج ثواب لری او دروژی دمیاشتی یوه عمره دحج ثواب لری.

۳:- قضایی لمونځونه را ګرځول څو نه چه دی وس وی ولې دهر فرضی لمانځه سره یو دهغه وخت قضایی ډیر غوره کاردئ.

۴ :-که قضایی لمونځونه در باندی نه وه نو نفلی لمونځونه ، په نفلی لمونځونو کښې ترټولو

لوړ صلوات التسبیح دئ ، صلوات التسبیح داسی ادا کیږی:-

څلور رکعته لمونځ دصلوات التسبیح به نیت کړې ، په اول رکعت کښې تر الحمدُ لله او سورت تر ویلو وروسته پنځلس(۱۵) واره به داتسبیح ووایی (سُبْحَانَ اللهِ وَ الْحَمْدُ لِلهِ وَ لاَ اِلهَ

اِلا اللّٰهُ وَ اللّٰهُ اَکْبَرْ) محترمه لوستونکې ددی وروسته دغه تسبیح دتسبیح په نامه یادوم .چه دا تسبیح دی ۱۵ واره وویل نو به اللّٰهُ اکبر ووایی اورکوع ته به ولاړسی په رکوع کښی چه دی دري واره سبحان ربی العظیم ووایه نوبه ۱۰ لس واره هغه تسبیح بیا ووایی وروسته به درکوع څه ودریږي کله چه دی ربّنَا لک اَلْحَمْد ووایه نوبه بیا هغه تسبیح لس واره چه لاسونه دی ایله وی ووایی ، وروسته به اللّٰهُ اکبر او سجدې ته به لاړشي په سجده کښی دسجدې تر تسبیحاتو وروسته به بیا ۱۰ لس واره هغه تسبیح ووایی او اللّٰهُ اکبر داولی سجدې څه به کښینې په ناستی به بیا ۱۰ لس واره هغه تسبیح ووایی نوبه اللّٰهُ اکبر اودوهمی سجدې ته به لاړشي اودسجدې تر تسبیحاتو وروسته به په دوهمه سجده کښی داولی سجدې په شان ۱۰ لس واره هغه تسبیح ووایی بیا اللّٰهُ اکبر اوددوهمی سجدی څه به کښینې اوبیا به ۱۰ لس واره هغه تسبیح ووایی نوبیله دی چه اللّٰهُ اکبر ووایی ولاړسه او دوهم رکعت شروع وکړه په نورو درو رکعتو کښی په عین ډول دغه تسبیح ویل کیږی چه په هر رکعت کښی ۷۵ واره دغه تسبیح ویل کیږی ، په اوله او دوهمه ناسته کښی دغه تسبیح ۱۰ لس واره دالتحیاتُ دمخه ویل کیږی اولمونځ به ترپایه ختم کړې ددی لمانځه ثواب دومره دئ چه که څوک دمور یا پلار عاق وی اوهغه مړه وی نو دی دا موقع نلری چه هغوی دځانه راضی کړی ،نو دی دغه لمونځ وکړی او ثواب دی هغوی ته وبخښی حق تعلی به هغوی ته دومره اجر ورکړی چه دخپل عاق شوی اولاد څه به راضی شی او هغه به ددغه عذابه خلاص شی ، نو ته وګوره که دا ثواب یو لک چنده هره پلا ستا نصیب کیږی څونه به وی او که دا لمونځ هره ورځ تر څوچه په حرم شریف کښی میلمه یی وکړی

څولی به ډکه یوسې نیک بخته حاجی.

۵:- دقرآن مجید تلاوت ،اودالله پاک اسماء او ذکر.

۶:- که نور څه دی په وس نوی په ولاړی وکعبی شریفی ته په عشق کتل چه هر وار کتل یی د۷۰ اویاوو کالو ګو ناه رژوی.

۷:- دځان اوټولو دوستانو اوټولو مسلمانانو دپاره عفو او مغفرت غوښتل ، محترمه چه زه دی دیاده ونوزم ماته به په حرم شریف کښی او پرعرفات دوعا کوې چه خدای می وبخښی.

سوال :- دحج دورځو وظایف په خلص ډول څرنګه دی

جواب:-

۱:- د لوی اختر داوومی وظیفه:-

د لوی اختر د میاشتی داومی ورځی وظیفه:- که حاجی دمخه په احرام کښی نه وو مثلاً قارن حاجی چه ترعمرې وروسته هم داسی محرم پاته وی ، حاجی متمتع او حاجی افراد (حاجی مفرد) حاجی متمتع که تر عمری وروسته دحرم شریف څه نه وو بل ښارته تللی نو به دخپل استوګنځی نه احرا م وتړی البته اول به سنت غسل وکړی بیا به احرام وتړی او که غسل کول مشکل وو نو به اودس تازه کړی بیابه احرام وتړی او وحرم شریف ته راشی هلته به دوه رکعته سنت داحرام ادا کړی بیا به نیت وکړی داحرام دحج او تلبیه به ووایی نو حاجی محرم شو وروسته طواف قدوم چه سنت دی وکړي او دوه رکعته واجب دطواف به وکړي او سعیه دصفا او مروا لا زمه نده که دی سعیه وکړه نو داخری سعیی چه فرضی سعیه ده ترطواف فرضی وروسته دهغه سعیی پر ځای هم دغه سعیه دریږی ولی نیت دسعیی به نیت دسعیی دحج فرضی وی ، افضله داده چه فرضی سعیه پر خپل ځای یعنی تر طوا ف فرضی وروسته وشی ، او که حاجی متمتع تر واجبی عمرې وروسته کم بل ښارته یا مدینې منوری ته یا طا ئِف ته یا بل کم ښارته تللی وو نو داوم په ورځ به تر سنت غسل یا اودس تر تازه کولو وروسته دمیقات څه احرام وتړی دوه

رکعته سنت به وکړی او تلبیه به ووایی دری واره تلبیه سنت ده که نه نو یو وار هم صحیح ده دا حرام دپاره تلبیه ضرور ده که نه نو احرام نه دی صحیح ولی که دچا تلبیه نوه زده نو بل هر ذکر چه ووایی احرا م صحیح کیږی ، او حاجی متمتع که وکولای سی چه طواف القدوم ادا کړی افضله ده ولی چه دا یو سنت دی که نه نو د حرم شریف له لاری به منا شریفی ته دا خلیږی.

داتم دورځی وظایف:-

پسله دلمر را ختو به ځا ن ومنی شریفی ته ورسوې چه دما پښین لمونځ دی په منی شریفه کښی باید ادا کړې نو به د عرفات تر وخته پنځه لمونځونه په منی شریفه کښی پوره سی چه دا هم سنت دی. او که داتم دورځی دلمرختو دمخه ومنی شریفی ته د ملگرو سره داخل سې څه پروا نلری. داتم دورځی ماښام چه سبا دعرفات ورځ ده دغه شپه په منی کښی تیرول سنت دئ.

دنهمی داختر د میاشتی وظیفه:-

دغه ورځ ډیره مهمه ورځ ده چه دعرفات ورځ ده ، پسله لمر ختو به دعرفات پر لوری حرکت وکړې دزوال دمخه به وخپل مقر ته په عرفات کښی ځان ورسوې ، که ممکن وو تر زوال دمخه به غسل وکړې او دغرمې ډوډی به هم تر زوال دمخه وخورې سنت کار دی ولی چه تر زوال وروسته وخت ډیر قیمتی وخت دی باید ټوله تر لمر لویدو پوری په ذکر او دوعا تیر سی نه په خورک او بل بی هوده مجلس او سرگرمیو ، تر زوال وروسته چه دعرفات فرضی وخت شروع سو نو به اول دماپښین لمونځ او مازدیگر لمونځونه په یوه ازان او دوو اقامتو دملگرو سره ادا کړی. او یا هر لمونځ پر خپل وخت په جماعت دملگرو سره ادا کړه. دما پښین تر لمانځه وروسته په ذکر او تلا وت شروع کړې مخکی پدې مورد کښی معلومات درکړه شویدی ، دعرفات په ورځ به څه دوعاوی چه دی په وس وی دځا ن دپاره اونور ټولو اقرباوو لره او اشنایانو لره او ټولو مسلمانا نو لره ، او چه زه محتاجه ددوعا دی هیر نسم محترمه ماته دعرفا پر میدا ن دخدا یه بخښنه او رحمت وغواړه ، دعرفات وخت ټوله ۱۸ ساعته دی د نهم د زوال نه شروع بیا دسبا تر سپیدو پوری دئ که حاجی پدغه زمان کښی ځان دعرفات و ساحې ته ونه رسوی نو حج یی نه صحیح کیږی بیا به بل کال قضایی راگرځوی ، او په دغه موده کښی که حاجی په هر حال کښی وی مثلاً ویښ ، ویده ، بیخوده یعنی په کوما کښی پروت ناست یا ولاړ په هر حالت کښی ولو یوه دقیقه هم وی حاضر شی حج یی صحیح دی. که څوک په او داسه وی یا بی اودسه حتی که ښځه دناپاکی په حالت کښی وه حاضریدل په عرفات کښی ضروری دی صحیح کیږی.

دلسم دورځی وظایف:-

چه د لوی اختر ورځ ده ، دلمر ختو وروسته چه منی شریفی ته ورسیدې اول به لوی شیطا په اوو ډبرو وولې په اوله داختر همدا لوی شیطان یوازی ویشتل کیږی په هر صورت ځان به دتیلی او ټمبې څه لری ساتې که ډیر گڼه گونه وه نو وی ځنډه وه یو فارغه فرصت ته ځکه دلوی شیطان ویشتل ۲۳ ساعته وخت لری یعنی داختر داولی دلمر ختو څه بیا دسبا تر سپیدو پوری دی دلوی شیطان یا جمرهٔ عقبه دویشتلو د پاره وکیل درول بیله شرعی عذرڅه نه ښځی ته اونه نر ته روا دی ، تر هغه وروسته به دشکریی پسه حلال کړې فکر دی ونیسه (دشکریی پسه باید یو کلن یا ډیر وی او غویی باید دوه کلن یا ډیر وی اوښ باید پنځه کلن یا ډیر وی ، دا حیوانان باید سالم او بی عیبه وی نه گوډ نه لم پرې نه غوږپرې او غوږ چاکی دنظر حیوان او پسه باید بوچ او لنډ غوږی نه وی که تور خولی وی افضله دئ دحلا لیدو پر وخت به نیت دشکریی پر کوې نه داختری پسه او اوزکړی یا میږ او وزه څه فرق نه لری ټوله صحیح دی. دشکریی دپسه دپاره څو شرطه دی ، لمړی ، حتماً به دحرم په مځکه کښی حلا لوی ، دوهم دامام ابو حنیفه رحمت الله علیه په مذهب غوښه یی په خپله هم وخوره او مسکینانو ته یی هم ورکړه دریم نیت یی دشکریی په نامه باید وشی. ولی د دم پسه به نه ته خوری اونه به یی غنی سړی خوری ټوله غوښه یی باید مسکینان وخوری ، حتماً باید په حرم شریف کښی حلال شی ، دحلا لیدو نیت باید دلازم شوی دم په نیت باید وی ، که چا دشکریی دحلا لیدو توان نه درلود نو به لس روژې ونیسی درې روژې به په حرم شریف کښی دمخه تر عرفا ت دورځی او اووه روژې به په خپل کور کښی بیا ونیسی ،

د پسه تر حلا ليدو وروسته به سر وخريي تولہ سر يا يوه څلرمه د سر حتمی ده خريل يي افضله کاردی البته دنارينه دپاره اوغچی کول دښځی دپاره اونارينه هم خپل وريښتان غچی کولای شی په اندازه د ګوتی دبند يا ډير تر هغه اوماشين کولای يي هم شي. فکر دی ونيسه چه داختر داولی دوظا يفو تر تيب واجب دئ که عمداً بيله عذره دغه ترتيب غلط شی پسه (دم) لازمیږی نو د سر تر خريلو وروسته شرطی حلال شوی او احرام به خلاص کړي او کالی اغوستلای شي ولی پوره حلا لی د فرضی طواف او سعيی وروسته ده. تر هغه وخته چه دی فرضی طواف او سعيی نه وی کړي دخپلی ښځی سره شهوانی نزديکت نه شي کولای ،او دغه وظايف د فرضی طواف اوسعيی په شمول ټوله بايد داختر داولی ورځی دسهار دلمر ختو څه بيا داختر ددريمی ورځی تر لمر لويدو پوری چه ټوله وخت يي ۲۰ سا عته کيږی دئ تردغه وخت بايد ونه ځنډول شی که وځنډيږی نو دم يا پسه د تأ خير لا زميږی ، يوازی ښځی دنا پاکۍ دعذر په نسبت فقط فرضی طواف او سعيه ځنډه ولای شی. او فرضی طواف که دی داولی ورځی د پسه او د سر تر خريلو دمخه دګنه ګونی له ويری کاوه روادی ولی دومره فرق لری چه تر شرطی حلا لۍ د مخه يي کوی بايد په احرام کښی وشی او دطواف په وخت کښی به راسته اوږه لڅه کړی او طواف به وکړی او د سعيی په وخت کښی به دواړی اوږې پټی وی او هم دلمانځه په وخت کښی بايد اوږې پټی وی ، ولی که دی فرضی طواف داختر داولی تر وظايفو وروسته کاوه چه سردی وخرايه نوبه ښه نوی يا پاک کالی وا غوندې او غسل به وکړې ښه عطر به هم ووهی نو به راسی وکعبی شريفی ته دطواف فرضی دپاره.

ديوولسم دورځی وظايف:-

داختر دوهمه ورځ ده ويشتل دشيطا نانو تر زوال وروسته شروع کيږی بيا دسبا تر سپيدو يه وخت دئ چه ټوله ۱۸ ساعته کيږی په ترتيب سره به اول دکچنی شيطان څه شروع وکړې –بيا ميانځوی شيطان او په اخر کښی به لوی شيطان وولې - ددوعا او څرنګه والی په هکله دمخه ددوعا ګانو په لړکښی پوره معلومات ارايه شويدی دلته تکرار اضافی دئ.

ددوولسم دورځی وظيفه:-

چه داختر دريمه ورځ ده ټوله وظيفه يي ديولسم دوظايفو په شان ده نو چه شيطانان دی وويشتل نوبه را رهی سې دمکې شريفی وخواته– ولی فکر دی وی که د سبا تر سپيدو پوری دمينا شريفی څه نه وی وتلي اوهلته سپيدې در باندی وچاودلې نو دڅلرم دورځی دشيطانانو ويشتل هم در باندی واجب شول د يوولسم او دوولسم دورځو په شان به دری واړه شيطانان وولې بيا به نو دمکې شريفی ولورته حرکت وکړې –که کم مشکل نه وی چه په خپله دڅلرم ورځی د وظيفی دپاره پاته سې ښه کار دئ.

تر دغه وروسته نو يو طواف الوداع پاته دئ هغه به هم وکړې چه دورکعته واجب دطوا ف الوداع دی وکړه نو دحج وظايف دی ټوله خلاص کړه درخصتۍ طواف سعيه نلری. خدای دی حج قبول او مبرور وګرځوه آمين.

د فقهی ځنی باريکو مسئلو ته يوه لنډه کتنه:-

۱:- که دی داختر په پنځو ورځو کښی يعنی دعرفا د ورځی څه نيولې بيا داختر تر څلرمی تر لمر لويدو پوری عمره وکړه عمره دی صحيح کيږی ولی غوره کار ندئ.

۲:-دنارينه دپاره په احرام کښی داسی چپلکی په پښو کول ضروردی چه دپښو دمخ هډوکی پټ نکړ ی که عمداً تر ۱۲ ساعته ډير بوټ په پښو کړی دم لازميږی ولی که سهواً يي په پښو کړی هغه وخت چه متوجه شو فوراً يي ايسته کړی جنا يت نه بلل کيږی
۳:- دحجر اسود مچول که ګنه ګونه نوی سنت کار دئ ، ولی که پر حجر اسود عطر پا شل شوی وه اوته په احرام کښی وې اوهغه دی مچ کړ نو که دی پوره عضو مثلاً ټوله لاس يا پوره شنډان په عطرو شول نو دم لازميږی.

۴ :-هر څوک که دعمرې دپاره وی او که دحج دپاره وی خپل سر په خپله خریلای یا خپل وریښتان پخپله غچی (بیاتی) کولای شې او هم په احرام کښی دبل حاجی یا عمره والا سر خریلای شې هیڅ محدودیت نشته دعوامو او بی خبره خلګو په خبرو مه ختا وزه.

۵ :- په مستوره غسل خانه یا تشناب کښی دغسل دپاره که سنت وی که فرضی غسل احرام ایسته کول روا دی ، دومره باید متوجه اوسې چه صابون به نه استعما له وې او دځا ن خیری به په منبلو نه ایسته کوې فقط ځان وینځه او خپل احرام بیرته په ځان کړه.

۶ :- که احرام چټل شی نو الیشه ول یا پریولل یی لازمی کاردی.

۷ :- دیخ په وخت کښی دوه احرامه په ځان کول څه باک نلری روا کاردئ.

۸ :-ښځه باید په هیڅ صورت ازدحام او ګڼه ګونی ځای ته ور داخله نشی که نه نو هم پخپله او هم یی محرم مسئول دي.

۹ :- دهری ښځی دپاره په سفر کښی دحج محرم لازم دی: که بی محرمه وی حج یی کیږی مګر فاسقه کیږی چه ددی عمل څه باید ځا ن وساتی.

۱۰ :-په طواف ګا ه کښی دفرضی لمانځه دجماعت په وخت کښی په هغه طرف کښی چه ملا امام ولاړ وی تر امام به وکعبې شریفی ته نژدې نه دریږې ولی په نورو درو طرفو کښی څه محدودیت نسته.

۱۱ :- په طواف کښی دطواف دوعا او نوری دوعا ګانی په خپله مورنۍ ژبه افضله دی..

۱۲ :-که فرضی طواف په جنا بت کښی وشی یا یه ښځه په ناپاکی کښی وکړی نو اوه پسونه یا غوییی یا اوښ پر اوړی او که واجب طواف په داسی حالت کښی وشی نو یو پسه به ددم حلا لوی ، ولی که فرضی طواف بیرته د اختر په ورځو کښی را وګرځول شی او واجب طواف دسر تر خریلو دمخه راوګرځوی نو ددم څه خلا صیږی ، اوکه سنت طواف په هغه سی حالت کښی وشی نو څه شی نه لازمیږی ولی طواف نا حسابه دی بل به دسره په پاک حالت کښی طواف کوی ، ولی دجنابت یا دښځود ناپاکۍ په حال کښی وحرم شریف ته داخلیدل منع دی څه چه بیا پدی حال کښی طواف هم وسی دا کار باید موٌمن مسلمان ونه کړی ،اوکه فرضی یا واجب دعمرې طواف په بی اودسی کښی وشی نو یو پسه لازمیږی ولی که بیرته فرضی طواف داختر په ورځو کښی یا واجب دعمرې طواف دسر خریلو د مخه په اوداسه را وګرځول شی نو ددم څه خلا صیږی ولی که فرضی طواف داختر دڅلرمی وروسته یادعمرې واجب طواف دسر تر خریلو وروسته را وګرځول شی نو پسه دتآ خیر لازمیږی.

۱۳ :- دسهار تر لمانځه وروسته بیا تر لمر ختو پوری طوافونه جوړه کولای شی هغه دوه دوه رکعته واجب به تر لمرختو وروسته دهر طواف دپار ه جلا جلا ادا کړې.اوهم دمازدیګر تر لمانځه وروسته بیا د ماښام ترلمانځه پوری طوافونه جوړه کولای شې او واجب دوه رکعته دهر طواف جلا جلا دماښام تر سنتو دمخه اداکړه بیا به دماښام دوه رکعته سنت وکړې ، او نور وختونه طوافونه نسې جوړه کولای د هر طواف متصل به دوه رکعته واجب وی بیا نو بل طواف کولای شې.

۱۴ :- هرطواف ولو نفلی طواف وی چه شروع شو نو دواجب صیغه پیدا کوی نو طواف وسنت لمانځه ته نه قطع کیږی مثلا دسهار تر اذان وروسته به طواف نه قطع کوې چه طواف دی پوره کړی بیا به اول د طواف دوه رکعته واجب وکړې وروسته به دسهار سنت ادا کړې ،دومره باید پیاد ولرې چه طواف یوازی فرضی او فرض کفایی دپاره قطع کیدای شی ، غیر له هغه که قطع شی ټوله طواف به دسره قضایی کوې.

۱۵ :- درخصتۍ طواف یوازی دفرضی طواف وروسته وا جبیږی دعمری وروسته درخصتۍ طواف نسته او همدا سی که ښځه ناپاکه شوه او ملګری یی دکور وخواته روانیده نو ودې ته درخصتۍ طواف معاف دئ.

۱۶:- که دچا تلبیه نه وه زده یا یی نه زده کیدل که با سواده وو ودې لیکې دضرورت پر وخت دی ولولی او که نه نو هر ذکر چه یی زده وی دتلبیې پر ځای دې تر احرام تړلو وروسته ووا یی احرام یی صحیح کیږی مثلاً سبحان الله – اللهُ اکبر الله اکبر – الحمدُ لله – قل هو الله دی وو ایی صحیح ده ولی که څوک تلبیه ذده کړی ثواب یی تر ټولو اذ کارو ډیر دئ ولی دا هغه کلمه ده چه زموږ پیشوا محمد علیهِ السلام او له خبره دحق تعالی په حضور کښی په ورځ دحشر همدا دلبیک کلمه ده.

۱۷:-حق تعالی پر موٌمنانو درې لوی فضلونه کړیدی که څه هم دخدای فضلونه پر بنده ګانو بیخی ډیر دی ولی دا دری فضله یوازی دموٌمنانو دپاره دی.

۱:- مشرف کیدل په اسلام او ایمان تر ټولو لوی فضل دی.

۲:- وحج ته را وستل دالله پاک ډیر لوی فضل دی د موٌمن په حق کښی

۳:- او وجنت ته داخلول دبنده دا دری ډیر لوی فضلونه دی.

خدای تعالی جلّ جلا لهُ مو دی دادری واړه فضلونه خپل په نصیب کړی آمین یا ربُّ العا لمین

سوال:- د مدینی شریفی زیارت کول تر حج دمخه یا وروسته څرنګه دئ.

جواب:- دمځکی پر مخ تر مکې شریفی تر ښار وروسته دوهم متبرک ترین ښار دی نو هر موٌمن مسلمان چه په ژوند کښی یو وا رهم دهغه دزیارت موقع ومومی هغه نو دخدای دفضل کړه شوو څه دئ.په یو حدیث شریف کښی: دانس رحمت الله علیهِ څه روایت دئ:قال قال رسول الله علیهِ السلام (من صلی فی مسجد ی هذا اربعین صلوةٍ ولا تفو تهُ صلوةٌ کُتِبَ لهُ براءةٌ مِنَ النّارِ وَبرَاءةٌ مِنَ العَذَابِ وبرَاءةٌ مِنَ النفا ق) رواه الطبرانی.

ژباړه: سرور کاءنات محمد علیهِ السلام فرما یی:هر چا چه زما پدغه مسجد کښی څلویښت لمونځونه بلا انقطاع یعنی یو لمونځ ځنی قضا نشو مسلسل یی څلویښت لمونځونه ادا کړل پر هغه باندی براءت داوره او براءت دعذابه او براءت د منا فقت څه لیکل کیږی ، ددی حدیث شریف تفسیر داسی کیدای شی:- حق تعالی به هغه بنده ته دتوبې او تقوا زمینه مهیاکړی او دحق تعالی دبخښنی او رحمت لایق به وګرځی ،پدې حدیث شریف کښی ندی ذکر شوی چه باید په جماعت وی یعنی یوازی اداکول دلمانځه هم پکښی شامل دی ،او بل دنه فوتیدو دیوه لمانځه ذکر شوی دئ دفوت کلمه دفرضی او واجب لمانځه دپاره راځی نه د نفلی او سنت لمونځو دپاره یعنی فرضی لمونځونه یا واجب لمونځونه باید حساب شی ، او فرض کفایی لکه دمیت لمونځ هم قضایی نلری نو هغه هم پدې څلویښتو لمونځونو کښی نه حسابیږی ،یعنی دورځی پنځه لمونځونه پر خپل وخت باید ادا شی که په جماعت وی افضله ده او دثواب اندازه دجماعت دلمانځه تر یوازی لمانځه ۲۷ مراتبه ډیره ده او په تعداد دلمونځ کونکو په جماعت کښی دهریوه لمونځ کونکی ثواب ډیریږی نو دجماعت لمونځ تر یوازی لمانځه په هر صورت غوره دئ ، نو که دهر لمانځه سره یو قضایی دهغه وخت هم را وګرځوې تعداد دلمونځو به دی دوه برابره شی ، داڅلویښت لمونځونه باید مسلسل وی داسی نه حسابیږی چه شل لمونځونه اوس وکړې او شل بیا یو میاشت یا کال وروسته وکړې.او بل کلمه د(فی مسجدِ هاذا) دالمونځونه باید حتماً په داخل کښی دمسجد وی نه دباندی دمسجد ددروازو مثلاً که دازدحام په صورت کښی دی دجماعت لمونځ دباندی تردروازود مسجد اداکړئ نو وروسته چه خلګ ولاړه مسجد ته په داخل شې او هلته به هغه لمونځ بیا یوازی په ښه احتیاط ادا کړې ، چه دلمونځونو تسلسل په داخل دمسجد کښی زیان من نشی.او په مسجد کښی دننه ټوله مسجد په سرو غا لیو فرش دی ولی هغه حصه چه په سپینه یا فولادی غالی فرش شویده هغه اصلی روضه شریفه دجنت ده نو هلته دمسجد نبوی منبر دی او دحضر پیغمبر علیهِ السلام زیارت دئ په دغه حصه کښی کوښښ وکړه چه لمونځونه ادا کړې که نفل وی خصوصاً صلوات التسبیح او یا سنت لمونځ لکه د تهجد لمونځ وی یا

قضایی لمونځ او دوخت فرضی جماعت اداکړې غوره کاردی ،عجبه موقع پلاس درغلې ده په طاعت او نیکو اعمالو لکه زیارتونویی تیر کړه.

په دې باور ولره چه په مقدسو ځایو کښې دپاک الله څه خواست کول دهغه ځای په برکت یی خدای تعالی جلّ جلا لهُ حتماً قبلوی نو دالله له در باره دوعا او غوښتنه په پاک او عاجزه زړه خپل خواستونه وکړه.

دمسجد نبوی هر لمونځ د یوازی دکور دلمانځه په نست دپنځوسو زرو لمونځو ثواب لری ولی دمکې شریفی دحرم داخل لمونځ دمسجد نبوی په نسبت د دوو لمونځو ثوا ب لری چه دعادی دکوردلمانځه په نسبت سل زره ۱۰۰۰۰۰ برابره ثواب لری .او که په جماعت هم وی دغه عدد په ۲۷ کښې نور ضر بیږی.

۲:- په مدینه منوره کښې د ځینو مقدسو اما کنو زیارت کول:-(زیارتُ القبُورِ کفارتُ الذنوُبِ) ژباړه:-دقبرونو زیارت کول دګنا هونو رژول کوی.لمړی:-هر څوورځی چه دسرور کاءنات محمد سید الا نبیا علیهِ السلام همسایه وی نو هره ورځ که وکولای شې دهغه

خاتم الانبیا سلام به وکړې:ـدباب السلام د د روازې له لاری چه داخل شې نو په څرنګه احترام اومینه به دکونینو دسلطان دربار ته حاضرشې پدغه دمځکی دمخ په مشرف ترین محل کښې لمړی د محمد علیهِ السلام مبارکه ارام ګاه ده چه ورسیدې وایی (اَلصّلواةُ وَالسّلامُ عَلَیْکَ یَا

رَسُولُ الله نبَیُ الا خرُ الزَمَان) ستا او دټولو زیارت کونکود سلام په جواب کښې نبی علیهِ السلام په روحانیت سره جواب در کوی (علیکم السلام ورحمت الله وبرکاتُهُ) نوحق تعالی جلّ جَلا لهُ حتماً پرټولو زیارت کونکو رحمتونه اوبرکات نازله وی نیک بخته زیارت کونکې درې څلور قدمه چه وړاندی لاړشې نو دحضرت ابو بکر صدیق رحمت اللهِ علیهِ مبارکه ارامګاه ده نوبه پر هغه د حضرت دمحمد علیهِ السلام لمړی یا ر اودموٌمنینو پر لمړی خلیفه هم سلام ووایی(ا سلام علیک یا ابوبکر صدیق) .تر هغه چه څو قدمه مختهلاړې د حضرت عمر ابن الخطاب د نبی علیهِ السلام دوهم یار او داسلام دوهم خلیفه مبارکه ارامګاه ده ، سلام به پر ووایی (اسلامُ علیکَ یا عمر ابن الخطاب) داسلا مونه به تکرار تکرار وایی تر څو چه دهغه دارامګاه څه تیریږې ، تر هغه وروسته په دغه زیارت کښې دیوه قبر ځای خالی دئ چه دا هغه وخت چه حضرت عیسی علیهِ السلام دوباره ځمکی ته راکښته شی او داسلام رهبری پر غاړه واخلی نو ټوله خلګ به داسلام متابعت وکړی نو کله چه عیسی علیهِ السلام په خبل مرګ وفات وکړی پدغه محل کښې به چه مځکی له مخی دهغه دپاره تعین شویدی دفن شی.نو ددې محل او زیارت تبرک بی انتها دی ددغه ځایه چه ووزې نو به د باری تعالی څخه خبل دزړه مرادوغواړې.

یادونه:- وباب السلام ته ښځی په شبانه روز کښې دوه واره پریږدی دسهار لخوا دوه ساعته دښځو دپاره خلاصه ده او دماز دیګر تر لمانځه وروسته دوه ساعته دښځو پر مخ خلاصه ده.

ددغه ځای مخا مخ یو ه ډیره مبارکه هدیره ده چه جنت البقیع یی نوم دی او دا د جنت مځکه ده دلته دحضرت عثمان بن عفان رحمتُ اللهِ علیهِ دحضرت رسولُ الله علیهِ السلآم دریم یار او داسلام د دریم خلیفه ارامګاه ده ،او هم دبی بی فاطمې دحضرت رسول الله علیهِ السلام لور او دحسن او حسین رحمت الله علیهِم مور او د حضرت علی کرم اللهُ وجهَهُ عیال ارامګاه دلته ده او هم دحضرمحمد علیهِ السلام ددرو واړو زامنو قبرونه اوهم دټولو اصحابو کرا مو ارامګاه وی دلته دی ای محترمه حاجی صاحب ودغه مقبری ته هم په ډیر احتر ام ور پورته شه او اول به که یا سین شریف در سره وی وبه یی وایی او ثواب یی ددغه مبارکی مقبرې ومړو ته ور وبخښې که یا سین شریف نه وو در سره نو هر ایات مثلاً دری قل هو الله وی یانور ذکرونه چه دی زده وی ویکړه اوثواب یی ددغه مقبرې ومړو ته هدیه کړه وروسته به نو دخپل الله پا ک ددرباره ددغه مبارکی هدیرې په برکت خپل خواست او غوښتنه وکړې الله پاک یی ددغه هدیرې په روی قبلوی. او محترمه حاجی فکر دی ونیسه چه په هره دوعا او غوښتنه کی یوازی دالله څه غوښتنه وی نه دبنده څه که مړ وی که ژوندی هیڅ مړی یا ژوندی تا ته دخدای بی ارادی څه نشی

ًددغه نازولی په روی ما وبخښې یا ددغه مبارک کولای نو غوښتنه به دی دالله څه وی نو هغه دخدای نازولی وخدای ته شفیع کولای شې مثلا محل په روی زما مشکل را اسانه کړی. داسی به نوایی (چه خدای به کوی ته به کوی) دا دخدایه سره شریک نیول دی ولو هر څوک وی او سړی کافر کیږی.نو که دکم متبرک شی څه یا ځایه څه حاجت وغوښتل شي هم شرک دی غوښتنه دهر حاجت یوازی او یوازی دالله جلّ جلا لهُ څه کیږی او متبرک ځایونه او څیزونه یادخدای نازولی بنده ګانو زیارتونه هغه وسیلې دی چه الله جلّ جلا لهُ دهغه روی ته ګوری او ستا خواست قبلوی (که وویل شی چه (الهی زه دی ګنا ګاره بنده یم ستا ددغه مبارکی کعبی په روی او برکت زما مشکل را اسانه کړه) نو صحیح در خواست دی.

دوهم:- مسجد القبا : دامسجد مبارک یو څو کیلو متره د مسجد نبوی څه فاصله لری او دا مبارک مسجد تر کعبی شریفی وروسته داسلام اولین مسجد دی چه حضرت رسول اکرم علیهِ السلام دهغه دتهداب ډبره په خپلو مبارکو لا سو ایښی ده

کله چه حضرت محمد علیهِ السلام دمکی شریفی څه ومدینې منورې ته هجرت وکړ نو پر دغه محل یی وملګروته امر وکړ چه دلته تم کیږو تر څو حضرت علی کرم اللهُ وجههُ دمکی شریفی نه را ورسیږی نو ددغه مسجد بنا یی وکړه. روایت دئ چه په دغه مسجد کښی یو لمونځ دیوی عمرې ثواب لری. نو به د خپلو ملګرو سره یو اجرتی یا ټکسی ونیسی. او هلته ورشی. او په هغه کښی دوه رکعته نفل دمسجد د تحیی (احترام) ادا کړې.هر مسجد ته چه داخلیږې په هر ځای او زمان کښی چه وی لمړی به راسته پښه دمخه کړی په وخت کښی دداخلیدو ومسجد ته او وبه وایی (الهُمّ افْتَحْ لِی اَبْوَابِ رَحْمَتِکَ) ژباړه:- الهی ستا درحمت دروازې ما ته خلاصی کړه.

دریم:- مسجد القبله تین (ددوو قبلو مسجد):-

دماپښین د فرضو دجماعت په منځ کښی یعنی

وروسته تردوو رکعتو دالله جلَ جلا لهُ وحیه ومحمد علیهِ السلام ته راغله چه داولی قبلې څه چه بیت المقدس وو دکعبې شریفی وخواته مخ وګرځوه نو حضرت رسولُ الله علیهِ السلام سمدلاسه بیله دی چه سلام وګرځوی مخ دکعبې شریفی پر لور واړاوه په ده پسې لسو صحابه وو بیله سلام ګرځولو همداسی دمکې شریفی پر لور مخ واړاوه نو دا هغه لس کسان رحمتُ اللهِ علیهِم دی چه عشره مبشره وبلل شوه یعنی هغه لس کسان چه دجنت زیری ورکړه شو او پر دوی دجنت شاهدی رواده (الهی ستا ددغه عشرهَ مبشره وو په روی او برکت موږته هم جنت را نصیب کړه آمین) نو ځکه دغه مبارک مسجد د دوو قبلو مسجد ونومول شو دغه مسجد ته به هم ورشې او هلته به هم دوه رکعته تحیه دمسجد نفل ادا کړې او دخدای تعالی له دربار ه به خپل مرا د وغواړې. ثلرم مسجد الجمعه :-

داهغه مبارک مسجد دی چه رسول الله علیهِ السلام خپل اولین دجمعې لمونځ په هغه کښی ادا کړیدئ دغه مسجد ته به هم ورشې او دوه رکعته د تحیی د مسجد به ادا کړې. او دخدای تعالی په حضورکښی به د رحمت او برکت غوښتنه وکړې.

پنځم مسجد الجمامه یا په عربی یی مسجد الګمامه تلفظ کوی:-

ګما مه په کلاسیک عربی کښی اوریځی ته ویل کیږی نو دا نوم په دې نسبت ورکړه شو چه حضرت محمد علیهِ السلام یو وار په هغه کښی داوخشکۍ په مناسبت استسقاء وکړه نو فوراً پر اسمان باندی اوریځی رالې او په اورولو یی پیل وکړ نو ځکه یی مسجد الګمامه بولی ولی

د غه مسجد مبارک د محمد علیهِ السلام عید گاه هم وه او دلته به یې داخترو لمونځونه ادا کول ، دغه مبارک مسجد به هم ووینې او دوه رکعته دمسجد دتحیې به پکښې ادا کړې او خواست به دی دالله پاک څخه وکړې

شپږم جبل الا حد :-

داحد غر تقریباً شپږ نیم کیلو متره دمدینې منورې وشمال ته پروت دئ پر دغه میدان دمسلما نانو او مشر کینو تر منځ سخته جگړه وشوه چه دجنگ په اوله مرحله کښې دمسلمانا نو لښکری بریالی شوی او مشرکینو شکست وخوړ کله چه داسلام غازیا نو دغنایمو لا سته راوړو لپاره هغه کسان چه رسول الله دجنگ دمحاذ دشا دخوا دحملې دخطر دمخنیوی په خاطر موءظف کړی وه دهغوی په فکر چه مشرکینو ماته وخوړل بیا به را ونه گرځی نو خپل مورچل یې خوشی کړ او په غنیمت پسې دغنډی څه را کوذ شول نو دمشرکینو یوه ډله سپرو چه ودغه موقع ته په انتظار وه دغنډی دشاڅه پر مسلما نانو حمله وکړه او د ډیری خونړی جگړې په نتیجه کښې سید الشهدا حضر ت حمزه رحمت اللهِ علیهِ دمحمد علیهِ السلام تره (اکا) شهید شو ا و هم مشرکینو تر حضرت سر ور کا ءنات علیهِ السلام پوری ځان ورساوه تلاښ یې دا وو چه انحضرت والا مقام هم شهید کړی ولی دمشرکینو دا کار او پلا ن د باهمته داسلا م دغاز یانو له خواشنډ شو مگر د رسول الله مبارک غاښ پدې جنگ کښې شهید شو.

نو ددغه داحد دمیدان لیدنه او د سید الشهدا حمزه رحمت اللهِ علیهِ زیارت چه دهغه جنگ دمیدا ن په وسط کښې دنورو داسلام د لښکرو دشهیدانو رحمت اللهِ علیهم سره دفن دئ ښه عمل دئ او دهغو شهیدا نو وپاک ارواح ته درحمت دوعا کول داسی چه اول به درې قل هو الله وی ووایی او ثواب یې دهغو شهیدانو او د اسلام ډټولو شهیدانو او جمله مسلمانانو وارواح ته هدیه کړی او دخدای پاکه څه به داحد دشهیدانو په روی اوبرکت درحمت اوبرکت غوښتنه دځا ن او خپلو اقربا وواو دافغانا نو تر منځ دصلح او اتفاق اود گران افغانستان دترقی او ابادی دپاره وکړې.

اوم خندق یا جبل الصلاح:-

داسلام لښکرو او غازیانو دجنگ دمخه دمشرکینو دلښکرو دمخ نیوی په غرض چه نهایته ډیر ا و سمبال شوی وه دلته خندق وکیښ دخندق دکښلو په جریا ن کښې دحضرت محمد علیهِ السلام دوی معجزی ظاهری شویدی یو دلوی سخرې ماتیده د انحضرت علیهِ السلام په مبارکو لاسو او بل دټوله اشر دصحابه وو مړول په یوه ټکی. دډوډی دهغه تفصیل داسلام دتا ریخ په کتا بونو کښې ولولی. نو ددغه خندق په ساحه کښې شپږ مسجدونه بنا شوی وه ، ولی په را وروسته کلو کښې دسعودی دولت دهغه شپږو مساجدو پر ځای یو پراخ مسجد اباد کړیدی. دهغه لیدل او په هغه کښې دمسجد دتحیې دوه رکعته دیا ده مه باسه ددغه مبارکو اما کنو چه داسلام دتاریخ جز دی لیدنه که دی توان در لود دیاده مه باسه.

د حج پام لرنه:-

محترمو لوستونکو ددې کتاب باید همیشه احتیاط وکړې او دهرډول گناه اوناوړه عمل څه ځان لری وساتې ځکه چه دگناه تاریکی دنیکو اعمالو روښنایی مکدره کوی نو حلال خوړل-رشتیا ویل په معاملا تو کښې، اودخدای دمخلوق سره هم دردی او محبت او دتکبر اوغرور څه ځان ساتل او دښکاره او پټو نا وړه اعمالو ځا ن گوښه ساتل په اورادو کښې -دوعا اودینی وظایفو کښې معنوی قوت او تاثیر ایجاده وی نو دحج په وخت کښې او تر هغه وروسته باید دخدای صالح بنده واوسې او دنفس او هوا مطابعت به نکوې په اخره کښې زه دټولو محترمو لوستونکو دپاره خالصانه دوعا کوم چه الله جلّ جلا لهُ دی دوی ته توفیق پر ښو اعمالو ورکړی او خدای دی قبول او مبرور حج په نصیب کړی او خاتمه دې پر نیکو اعمالو ش

زه عاجزه هم ستاسی څه دنیکی او رحمت ددوعا هیله مندیم . وسلامُ علیکم ورحمةُ الله وبرکاتهُ

الحمدُ لله الحمدُ لله الحمدُ لله تَقَبَّلْ مِنَّا هَذَا اِنَّکَ اَنْتَ سَمِیْعُ عِلِیْمُ وصلی اللهُ علی سیدنا محمدٍ وآلِهِ واصحابِهِ اجمعین برحمَتِکَ یا ارْحَمُ الْرَاحِمِیْن .

دغه کتاب ختم سو دربیع الاول په دریمه دجمعی ورځ د۱۴۳۰ هجری قمری کال –فبروری ۲۷ د ۲۰۰۹ عیسوی کال.

ما خذونه: ددی کتاب دلیکلو په موخه می ددی لاندی ماخذونه استفاده کړیده:-

۱:- تفسیر کابلی –ترجمه وتفسیر مولا نا محمود حسن (دیو بندی) ار واح دې ښاد وی

۲:- دقرآن مجید ترجمه او تفسیر په ښتو ژبه کښی د سعودی دولت له خوا ترتیب شویدئ

۳:- خلا صته المناسک موءلف الحاج ملا عبد الغنی اخند افغانی کندهاری ،ارواح دې ښاد وی

۴:- حج او عمره لیکوال عبد اعزیز بن عبد الله ،ترجمه:- نظام الدین عبد الجبار (شایق)

چاپ او خپرونه د سعودی دولت داوقافو او اسلامی چارو وزارت.

۵:- نماز کامل مرتب خلیل الرحمان نعمان مظاهری او مترجم مولانا محمد شهداد سروانی ارواح دی ښاد وی.

۶:- د حج او عمری قدم په قدم رهنما په انگلیسی ژبه.